

AMERIKANSKI SLOVENEC

Katoliški list za slovenske delavce v Ameriki in glasilo Družbe sv. Družine.

STEVILKA 28.

JOLIET, ILLINOIS, 2. MARCA 1917

LETNIK XXVI

Berlinska vojna zarota proti Združenim Državam.

Nemčija predlagala zvezo z Japonijo in Mehiko. Načrt se razvил s sklepom za brezobzirno vojskovanje s podmorskimi čolni. Predsednik Wilson ima dokaze v rokah o dvojezičnosti grofa Bernstorffa.

Kongres bo dal predsedniku polnooblastje. Potop "Laconije".

Washington, D. C., 28. feb. — Associated Press je usposobljena razočarila, da je Nemčija, nameravajoč brezobzirno vojskovanje s podmorskimi čolni in uvažajoč njegove posledice, predlagala zvezo z Mehiko in Japonijo v svrhu vojne proti Združenim Državam, če ta dežela ne ostane neutralna.

Japonija je bila posredovanjem Mehika maledovana, naj zapusti svoje entitete zaveznike in se pridruži na napadu na Združene Države.

Mehika je imela za svojo nagrado prejeti splošno finančno podporo od Nemčije, zoper pridobiti Texas, New Mexico in Arizonu — izgubljene pokrajine — in biti deležna zmagonosnih mirovnih pogojev, ki jih je Nemčija očrtala.

Podrobnosti zarote so bile prepriče ne nemškemu poslancu von Eckhardtetu v Mexico City, ki je prejel navodila, podpisana po nemškem ministru zunanjih stvari Zimmermannu v Berlinu 19. jan. 1917 in je imel predlagati zvezo z Mehiko generalu Carranzi in nasvetovali, da Mehika poizkusiti pridobi Japonijo v zaroto.

Ta navodila so bila poslana von Eckhardtetu posredovanjem grofa Bernstorffa, bivšega nemškega poslanika tukaj, sedaj na svoji poti domov v Nemčijo pod varnimi spremstvom, katero je izposlovala od njegovih sovražnikov na dežela.

Ta lista je bila v rokah zavezne vlade, od kar je predsednik Wilson prekinil diplomatske odnose z Nemčijo. Bila je prikrivana, med tem ko je predsednik prosil kongres za polno oblast v ravnanju z Nemčijo in med tem ko se je kongres obotavil.

Potop parnika "Laconia".

Queenstown, 26. feb. — Cunardov parnik "Laconia", 18,099 ton, ki je odrinil dne 18. feb. iz New Yorka v Liverpool, je bil pogrenjen. Od 100

potnikov na krovu je bilo kakih 10 Američanov.

London, 26. feb. — Verovno poročajo, da je bil parnik "Laconia" brez svarila torpediran.

London, 26. feb. — Wesley Frost, ameriški konzul v Queenstownu, je naznanih danes ameriškemu poslaniku:

"Cunardov parnik 'Laconia' je bil v nedeljo zvečer ob 10. uri 50 minut potoran; 270 preživelcev je bilo izkrcanih. Podrobnosti še niso znane. Nekaj oseb je pogrešanih, ena je bila usmrčena."

New York, 26. feb. — "Laconia" je bila največji parnik Cunardove linije in največja ladja, ki je bila pogrenjena iz prizetka brezobzirnega vojskovanja s podmorskimi čolni. Bila je 18,099 ton velika, 600 črevljev dolga in je bila zgrajena l. 1911. v Newcastleu.

5,000 vreč pošte.

New York, 26. feb. — "Laconia" je vozila 5,000 vreč pošte iz Združenih Držav, 1,300 vreč z ameriškega parnika "St. Louis", ko je ta sklenil, rajoši podjetji drzne vožnje, ampak ostati v newyorkski luki zasidran.

Med posadko se je nahajalo baje 20 ameriških državljanov.

"Laconia" je vozila 33 prvakutnjih potnikov in 42 potnikov 2. kajute, a nobenih medkrovnih potnikov. Posadku je štela 216 glav.

Zbornični odsek za zunanje stvari je bilo danes popoldne ob 1. uri 36 minut naznanjeno, da so tam prejeli potrditev vesti o potopu "Laconije". Samo eden je bil usmrčen.

Med Američani na krovu so se nahajali: Miss Phyllis Barker, New York; Arthur T. Kirby, Bainbridge, N. J.; Mrs. F. E. Harris, New York, in F. P. Gibbons od "Chicago Tribune"

Wilson pred kongresom.

Washington, D. C., 26. feb. — Ob

1. uru danes popoldne je prišel predsednik Wilson pred kongres in prosil za zakonito oblast, pripraviti Združene Države v stanje "oborožene neutralnosti", da se more odvorniti nevarnosti, ki jo tvorijo nemški podmorski čolni.

Predsednik je prosil za polno oblast, ukreniti take naredbe, ki se mu ustrežejo zetni potrebne. Te naredbe obsegajo oborožbo ladij in oboroženo spremljivo za trgovinske parnice.

Od kongresa je pričakovati, da podeli predsedniku polno oblast za uporabo oborožene moči deželne in tudi potrebnih denarjev.

Že enkrat v zgodovini Združenih Držav je bilo proglašeno stanje "oborožene neutralnosti" v odprtne posegov v ameriške pravice za časa vojne med Francijo in Anglijo. Takrat ni prišlo za Ameriko do nobene resnične.

Ali bo zdaj "oborožena neutralnost" pomenila vojno, je odvisno od tega, ali Nemčija spozna, da so Združene Države odločne, braniti svoje pravice kot neutralne dežele z vsemi razpoložnimi sredstvi.

Med tem ko je deželni poglavar zavzemajoč senatorjem in reprezentantom pojasnil svoje stališče, je vladala slovenska resnost, tihota, ki je še presegala tisto, ko je predsednik pred komaj mesecem dni naznanjal prekinjenje diplomatskih odnosa z Nemčijo.

Deljeno mnenje.

Washington, D. C., 27. feb. — Dočim sedaj dohajajo podrobnosti o torpediranju "Laconije" in je videti, da je več Američanov pri tem storilo smrt, narašča v kongresu opozicija proti predsedniku.

Zbornični odsek za zunanje stvari je na razpravi Floodove predloge, ki podpira predsednika v njegovi prizadevi za dosegno neomejenega polnomočja, sklenil, zaznambo "druga sredstva" črtati in jo nadomestiti z besedami "pomorsko vojno moč Združenih Držav, vstevši pomorsko milico".

Senatski odsek za zunanje odnose je glasoval tudi za omejitve polne oblasti predsednikove, republikanci so enoglasno držali skup in so jih podpirali trije demokratiki, senatorji Stone, Hitchcock in O'Gorman.

V celoti se člani odseka za zunanje odnose ujemajo v tem, da se naj podeli predsedniku polnooblastje, obrožiti trgovinske ladje, da se nevratost Združenih Držav zaščiti.

Jasen slučaj.

Washington, D. C., 27. feb. — Potop "Laconije" in v zvezi z njim izgubo ameriških človeških življenj smatra ameriška vlada za neposreden prekršek ameriških pravic. Do tega prepičanja sta prisla predsednik Wilson in državni tajnik Lansing po daljšem posvetovanju. Nadaljnje preiskave se ne smatrajo za potrebne.

Tri žrtve iz Združenih Držav.

Queenstown, 27. feb. — Dvanajst oseb, včasih dve Chicažanki in nekoga tretjega Američana, člana posadke, je mrtvi danes včer napad na nemški podmorski čolni na Cunardov parnik "Laconia", 150 milj zapadno od Fastneta v nedeljo zvečer.

Wesley Frost, ameriški konzul v Queenstownu, je brzovajil državnemu departmantu, da je bil parnik "torpediran brez svarila".

Mrs. Mary Hoy in miss Elizabeth Hoy, soprona in hči drja. Alberta H. Hoy, sta bili Chicažanki. Njuni trupi sta bili pokopani na morju. Tretji Američan, ki je storil smrt, je bil Thomas Coffee iz Baltimora, črnec in pomorščak.

Kongres bo podpiral predsednika.

Washington, D. C., 28. feb. — Kongres bo dal predsedniku oblast, katero želi z ozirom na nemško vojskovanje s podmorskimi čolni.

Toliko je gotovo. Toda zbornici postopata nejevoljno in zvito.

Poslanska zbornica pravi, da senat ne more sprejeti predsednikove predloga brez izpремbe.

Predsednik Wilson namerava obrožiti ameriške ladje v odvračanje nemških podmorskih čolnov, pa najsi ga kongres izrecno pooblasti v to, ali ne.

REV. JOS. KNAFELC UMRL.

Po dolgoletnem trpljenju zaspal v Gospodu v Colorado Springs 26. feb. t. l.

Nas g. župnik, Rev. John Plevnik, je prejel včeraj vest, da je v Colorado Springs, Colo., dne 26. feb. t. l. zaspal v Gospodu Rev. Josip Knafelc. Pogreb se je vrnil v Pueblo, Colo., kjer je pokopan tudi Rev. Ignacij L. Burgar (umrl 5. feb. 1905).

Pokojni Rev. Jos. Knafelc je dovršil bogoslovne študije v St. Paul Seminary, St. Paul, Minn. — to je vse, kar je zapisano o njem v Trunkovi knjigi "Amerika in Amerikanci".

Iz drugih virov vemo, da je bil Rev. Jos. Knafelc že več let prikovan na bolniški posteljo, in da so mu sčasoma moči tako opesale, da je komaj govoril. Sedaj ga je Bog rešil vsega trpljenja. — R. I. P.

Mornarjev ni.

New York, 26. feb. — Ameriški parnik "Vigilancia", ki je v soboto odrinil proti Havru, se je danes zasidral, ker si ni mogel nabaviti potrebne posadke. Ko je parnik doplul 35 milj daleč, se je podalo 35 od 45 mornarjev v čoln in vrnilo na suho, ker jih kapitan ni hotel dovoliti 75 odstotkov doklade — strojniki so zahtevali 100 odstotkov — zaradi vvarnosti pred U-čolni.

"St. Louis", "St. Paul", "Philadelphia", "New York" in "Kronland" so trdno zadržani in ne odrinjajo, dokler jih vladja v zaščito v blokadnem pasu ne oborio.

Malenkostno maščevanje.

Halifax, 26. feb. — Kdorkoli si od družbe bivšega nemškega poslanika grofa Bernstorffa ni mogel prikratiti potrake, da se je dal "podkaviti" z gumenimi optičnimi, tisti se bo moral brez teh svojih pet izkrcati na domača tla, kajti britanski uradniki so jih kot tihotajsko blago zaplenili.

Raspok v tovarni za strelivo.

Berlin (brezično v Sayville), 27. feb. — "Frankfurter Zeitung" prinaša vest iz zasebnega francoskega vira, in sicer potom Švice, da je ob eksploziji v neki municipalni tovarni blizu Pariza dne 2. feb. 200 oseb storilo smrt in 700 drugih bilo ranjenih. Nad 80,000 ton municie je bilo uničene.

Rekord.

Galesburg, Ill., 26. feb. — Trinajstinci gospe Thurston se bode omogočili s 13. sinom družine Oliver. Srečna nevesta je gospica Lea Thurston.

Za mir.

Buenos Aires, 26. feb. — Kakor paroča "La Nacion", se argentinska vladavina trudi, napotiti južnoameriške ljudovlade k skupnemu postopanju v prid miru.

Za udeležbo Združenih Držav ne bole prosi.

Železniška katastrofa.

Altoona, Pa., 27. feb. — Sedemnajst potnikov poleg enega črnočožnega uslužbenca je bilo usmrčenih pri železniški nesreči, ki se je pripetila davi pri Mount Union na Pennsylvania-železniščici. Med usmrčenci se nahaja J. F. Kelly iz Brooklyna, N. Y., 6 jih je bilo iz Throna, Pa., in 3 iz tega mesta.

Chester Mads, premogovniški posnek in baseballski igralec, njegova soprona, 4 otroci in služkinja so med usmrčenci.

Avtomobilski nesreči.

Potniški vlak je bil znan kot "Mercantile Express" in je zapustil New York snoč ob 7. uri. Ko se je v Mount Unionu baš ustavljal, je pridrzel z veliko naglico tovoren vlak in se zatekel v zadnji konec potniškega vlaka.

Na lov.

Brunswick, Ga., 25. feb. — Edwin Gould, 23 let stari sin newyorškega kapitalista, je danes na lov storil smrt, ko se je njegova puška slučajno spršila, ko je z njenim kopitom obdeloval v past ujetega rakuna (coon). Naboj je zadel lovca v trebuh. Truplo prelejlo v New York.

Avtomobilski nesreči.

Cincinnati, O., 25. feb. — Pet oseb je bilo usmrčenih in veliko število drugih težko ranjenih, ko se je neki turistovski avto ob Broadway in 9. cesti zatekel ob cestnoželeznični voz. Avto je bil popolnoma raztegan.

Centerville, Ia., 24. feb. — Neka gospa je bila usmrčena in tri druge osebe so bile težko ranjene, ko se je danes neki avto prevrnil 50 črevljev navzdol po poboci. Usmrčena je bila g. L. Rush.

Francoška fronta.

London, 26. feb. — Kakor v petek in soboto, tako smo napredovali tudi

Na bojiščih večinoma le topniški dvoboji.

Težke izgube Italijanov pri Vrtojbi na Goriškem, kjer so poiskovali napasti Avstrije.

Z BALKANA LE MALO NOVIC.

Angleži na zapadni fronti napredovali in se približali mestu Bapaume.

Laška fronta.

Rim, 26. feb. — Običajni topniški boji so se vrili včeraj, posebno v Suganski dolini, v odseku pri Plaveh in vzhodno od Gorice. Po sovražniku poskušani napadi proti našim postojankam na severnih slemencih Col Briona v Travignolski dolini, pri Navagastu v zgornjem Deganu pa na slemencih Krna so bili takoj odbiti s težkimi izgubami.

V okrožju jugovzhodno od Gorice so sovražni oddelki po ludem bombardirajo napadli eno naših prednjih postojank južno od Vrtojbe. Pognali smo jih nazaj in razkropili in nekaj ujetih.

Zrakoplovci so zelo delavni. Naše obrambne baterije so zadele sovražen zrakoplov, ki je padel blizu Devina. Snoči sta dve naši zrakoplovniči uspešno bombardirali železniško postajo Rihemberg v Branici, Prejed in zrakoplovsko lope pri Proseku severno od Trsta. Poltretje tono raznesnih tvarin sta spusli na cilje, z izdatimi učinki. Vkljub ludemu streljanju po obrambnih baterijah in močni neugodnosti sili napadci so zrakoplovnic vrnili vrnili vratno.

Težke izgube za Italijane.

IZ SLOVENSKIH NASELBIN.

Joliet, Ill., 28. feb. — Zadnji dan najkrajšega meseca v letu je danes. Jutri se začenja marec ali sušec. Ali nam prinese toplejše vreme? Upajmo. Mraza smo imeli to zimo že dovolj, ali ne? Iza dne 7. dec. pa do danes je neprestano pritisnil in povzročil neboj neprilik. Pridi, Vesna, pridi!

— Čuvajte svoje zdravje! Letošnja zima je povzročila nenačadno veliko število smrtnikov slučajev med starejšimi ljudmi v Jolietu, kakor je izjavil dr. Higgins, mestni zdravstveni komisar. Obenem je posvaril, da utegne hripi (grip) ali influenca zahtevati še nadaljnji žrtev v mesecu marcu, ko bo vreme jako nestanovitino, kakor prorokujejo vremenslovc. Gledo ostrom v otroških bolezni ni sile v Jolietu letos, ali za stare ljudi je letošnja zima huda. Gotovo je tudi draginja, zlasti v visokih cenah za kurivo, vplivala na zdravstvene razmere.

— Iz bolnišnice sv. Jožefa: G. Martin Rakar, dobro znani tajnik Izobraževalnega društva, je tudi v bolnišnici od včeraj, zaradi nekih ujetij na nogi, a bo v kratkem ozdravljen. Tudi vsem drugim našim rojakom in rojakinjam, ki se nahajajo v bolnišnici, želimo skorajšnje okrevanje. — Hude bolečine tripli zlasti gospa Ana Šepič, soprga g. Josipa Šepiča, 1401 N. Broadway, ki se je hudo opekla v ponedeljek popoldne v domači sušilnici za meso. Njena oblike se je užgal na žerjavici, ko je zapuščala sušilnico in je potegnila sapa, in preden so prihitali domačini na pomoč, je bila gospa že hudo opečena. Če je božja volja, bo gospa kralju okrevala. — Hude bolečine prenaša tudi še gospa Katarina (ne Mary) Jontes, ki je bila pred zadnjim soboto operirana. — In tudi g. Marko Plut ml. je še vedno v nevarnosti.

— G. Steve Štampel, Indiana st., je po dolgotrajni bolezni že skoro popolnoma ozdravljen. — Tudi George Klemenčič ml. je okrevljen.

— Cena krompirju se kmalu zniža, kakor poročajo trgovci. Ker so go spodnje v raznih krajih po deželi uporabile nekak bojkot proti nakupovanju krompirja, so se spekulantje ali dobričarji, ki imajo velike zaloge krompirja in druge zelenjadi, prestarišili v se pripravljajo, da izpraznijo svoja skladišča. Nekaj dni pa ostanejo visoke cene še iste, a še bolj zvišale se ne bodo, pravijo trgovci. Na vzhodu se tržne cene že znižujejo, in pričakovati je, da se v kratkem znižajo tudi na chicaškem trgu, po katerem se ravljajo cene v Jolietu. V kakih desetih dneh se bodo naše gospodinje lahko oddahnile, kakor danes vse kaže. V New York so dobili v ponedeljek več vagonskih nakladov krompirja iz Floride, ki so ga koj ceneje prodajali, nego stari krompir. Kakor izjavljajo jolietski groceristi in mesarji, so se med prošlim letom najbolj podražile tiste zelenjadi v mesenjini, ki jih navadno kupujejo gospodinje njih in srednjih slojev ljudstva, zlasti krompir, čebula, zelje, ohrov, meso za kuho, round steak itd. Razna živila so bila in so še od 25 do 100 odstotkov dražja, nego kdaj poprej.

— Heggie že gradi novo strojnicino. Pred ognjem popolnoma varno posopije na mestu svoje zgorele strojnice bo zgradila tvrdka Heggie Boiler Works, na vogalu Jackson in Maple streetov. Kakor je izjavil James G. Heggic, predsednik tvrdke, bo nova strojnica (machine shop) zgrajena samo iz jekla in kamena. Veliko dragocenih strojev v pogoreli strojnici je ostalo v dobrem stanju. Zvčer 15. feb. je staro strojnicino razdeljal ogenj, ki je napravil škodo od \$8,000 in \$10,000 ter pripravil mnogo delavcev začasno ob delo, med njimi tudi več naših rojakov.

— Zeleznih tovornih vozov je primanjkovalo zadnje tedne tudi v Jolietu, zato so prisile v stisko nekatere tovarne. Tako so morali za par dni zapreti rockdalevo tovarno American Steel & Wire-družbe.

— G. Pieško iz New Yorka, potovni zastopnik Glasu Naroda, se nahaja ob pondeljku v Jolietu.

— Mati županova umrla. Mrs. Royal E. Barber, mati jolietskoga župana Barberja, je umrla v ponedeljek opoldne v svojem domu, 400 Western ave., v 90. letu starosti.

— Vlomilci zopet nastopajo v raznih delih mesta. V zadnjih dneh je bilo zglašenih več vlomov. Čuvajte se!

— Aretiran je bil v ponedeljek neki saluar pod obožbo, da je dovolil v sočno zvečer v svojem salunu muziko. Platiti je moral globo \$25 in stroške in poleg tega je bil strogo posvarjen, da ga utegne doleteti še vse hujša ka-

zen, če bo v njegovem salunu zopet koncert.

— Dne 1. aprila t. l. nameravajo otvoriti novo kooperativno ali zadružno prodajalnico, ki jo so započeli zaposleni Illinois Steel-družbe. Manager bo neki Michael P. Breen iz Chicago, ki pride te dni semkaj, da prevezame skrb za otvoritevne priprave. Nova zadružna prodajalnica bo nameščena na Cass streetu v poslopju, katero je pravkar izpraznila tvrdka Merchandise Clearing House.

— Pisma na jolietski pošti imajo: Fritz Hilda, Jovanovič S., Janez Izanc, Ostran Jera.

Joliet, Ill., 26. feb. — Cenjeni Amer. Slovenec! Neko ime bi se rad pridetal k osobju igre "V koloradskih gorah". Ker je naš poročalec popolnoma prezrl učitelja iste in ker brez njega bi igralci ne mogli niti narediti in se posvetpi do tako lepega uspeha, kakor je naš poročalec poročal, si štejem v dolžnost kakor eden izmed igralcev, da naznamen javnosti imam tistega, ki je največ pripomogel, da se je tako dobro igralo. In to je g. Filip Gorup, urednik Amer. Slovenca, kateri se je že toliko žrtvoval za slovensko dramsko gledališčo v Jolietu. Slava mu!

Pozdravljeni vsi čitatelji Amer. Slovencev.

J. N. Pasdertz.

Ely, Minn., 22. feb. — Cenjeni ur. Am. S! Tu je umrla rojakinja Ana Kure, soprga Matija Kureta, v starosti 54 let, rojena v Vrhu pri Vinici, z dekliskim imenom Žalec. Vzrok smrти pljučnica. Poleg soprga zapušča četvero hčer, 3 omožene in eno samšter, 2 sin, v Montani enega brata, Paul. Žalca, kateri se je tudi udeležil pogreba za svojo sestro.

Pokojnica je bila članica društva sv. Srca Jezusa, dr. sv. Ane 106 in sv. Ane št. 11 S. H. Z., osmi razred višje šole in hčere pokojnice so ji poklonile v spomin krasne vence. Prej omenjeni društvi sta se udeležili pogreba, ki se je vrnil dne 11. feb.

Pokojna Ana Kure se je priselila semkaj iz rojstne vasi pred 28. leti ter je bila ena med prvimi naseljenkami v naši naselbini. Naj Ti sveti večna luč! Ostalim so rodnikom izrekamo naše sožalje. — Miss Marija Kovach je odšla v Rochester, Minn., da se podvrže operaciji na želodcu. Miss Ana Brody iz Sec. 30, Minn., je bila prepeljana v St. Paul včerjšči mesjanja uma.

Iz Shakopee, Minn., je dospela brzjavka na Rt. J. F. Buha, da je umrla. R. Rev. Plut. Poročalec.

Indianapolis, Ind., 23. feb. — Cenjeni g. urednik Amer. Slovenca! Prosim Vas, da mi priobčite nekoliko vristje v listu A. S. Ne boste popisoval veliko delavskih razmer, ker je že takoznano, da dela imamo sedaj dovolj v tukajšnjih tovarnah; in tudi plača ni preslab. Toda nezgoda draginja nas toliko tlači, da si skoraj res ne bi zasluzili za vsakdanje potrebščine. Ne vemo, ali se bode še kedaj obrnilo kaj na bolje, ali nas bode res kapitalista roka tlačila tako dolgo, da bodemo moralni od glada umrjeti. No, sedaj pa nekaj drugega.

Spominjam se za eno leto nazaj, ko je neki dopisnik iz Indianapolsa, Ind., pisal v Glasu Svobode, z imenom A. Marvle, da bojo Slovenci v Indianapolsu postavili svoj Slovenski dom. Dotičnik je namreč omenil v G. S., da bojo kupili slovensko cerkev za narodni dom, da cerkev ne more izhajati in plačevati dolga in obresti. Seveda, on je to samo mislil, toda se je tako zmotil. Torej poglejmo naprej: V letu 1916 si je cerkev sv. Trojice v Indianapolsu, Ind., več lepih stvari priskrbeli, pomočjo dobrih ljudi, bodisi Slovenec, Nemec in drugorodec, ki hodijo v točerkve in jo vsak po svojih močeh podpirajo. V poletju 1916 so dobila nova okna s slikanimi šipami. V istem času je dobila ta cerkev kot darilo od tukajšnjih Nemcev prav lepo kamnitno priznico. Pozneje se je dobro istotako nov lepo urejen veliki altar. In konečno se je preskrbelo in dalo cerkev slikati, tako da je sedaj res prav lep kras v cerkvi. In ravno sedaj se obhaja sv. misija od 24. februarja do 4. marca, in je že tod postavljen v cerkvi misijonski križ, kar gre največja zahvala našemu sedanemu župniku Rev. F. Cirilu, ki se trudi za vse, da gre k napredku. In poglejmo: Ta napredek cerkve sv. Trojice je naše nasprotnike, kakor je ravno A. M. in se nekaj drugih, tako užalil, da so sklenili pa na drug način nastopiti, da bi ustavili napredek te cerkve. Začeli so namreč agitirati očoli in ljudi napeljevati k temu, da naj bi dali vsak \$10.00 in bi postavili Slovenski dom. Res je, da bi bilo to nekaj dobrega in ponos vsemu narodu.

— Zeleznih tovornih vozov je primanjkovalo zadnje tedne tudi v Jolietu, zato so prisile v stisko nekatere tovarne. Tako so morali za par dni zapreti rockdalevo tovarno American Steel & Wire-družbe.

— G. Pieško iz New Yorka, potovni zastopnik Glasu Naroda, se nahaja ob pondeljku v Jolietu.

— Mati županova umrla. Mrs. Royal E. Barber, mati jolietskoga župana Barberja, je umrla v ponedeljek opoldne v svojem domu, 400 Western ave., v 90. letu starosti.

— Vlomilci zopet nastopajo v raznih delih mesta. V zadnjih dneh je bilo zglašenih več vlomov. Čuvajte se!

— Aretiran je bil v ponedeljek neki saluar pod obožbo, da je dovolil v sočno zvečer v svojem salunu muziko. Platiti je moral globo \$25 in stroške in poleg tega je bil strogo posvarjen, da ga utegne doleteti še vse hujša ka-

Toda, kako naj bi se kaj takega vresnilo? Komaj se je začelo nekaj o tem govoriti, že so nekateri svoje črne grehe stresli ven: "Kdor je faški, recimo katoliškega prepričanja, tak ni sposoben za nas." No, naprednjaki, ki ste tako mogočni in se toliko bojite katoliške stranke, kaj pa potem sklicujete kakšne shode? Kaj pa kljete na seje take ljudi, ki verujejo, da je res Bog nad nami? Mar ne bi bilo boljše, da bi dali sami odpadniki od sv. vere svoje tisočake, ako jih imate res kaj na razpolago? Potem bi se kmalu zavezali Socialistično-narodni dom. In četudi bi ga naredili, le bōdite prepričani, da s tistim še ne boste uničili cerkev. Mogoče vam je v spominu iz vaših mladih let, ki pravi evangelij: "Kristus je rekel Petru: Peter, ti si skala, na to skalo bom postavil Cerkev in peklenščka vrata je ne bojo premagala." In to je prava istina, in tudi naši socialisti je ne bojo, magari še se na glavo postavite.

Radoveden sem le, ali bode pa res kak prav misleč Slovenec v Indianapolisu tako neumen, da bi si nakopal kakše sitnosti na glavo. Jaz mislim, da ne. Kedor ima količaj razuma, bode hitro pronašel, da na taki podlagi, ki jo mislijo tukaj veljeti, ni mogoče napredovati, ker ravno sedaj stojimo zelo v kritičnem položaju: prvič zato, ker ravno v tej draginji, kot je sedaj, je veliko Slovenec, ki kmaj zaslužimo, da preživimo svoje družine; in drugič ravno sedaj, ko je takoreč ves svet pripravljen, da se zase vojskovati in vsak dan lahko pričakujemo, da tudi Združene Države pridejo do vojne, torej si vsak Slovenec lahko premisli, kako se bode zidal dom, ako bi se pričela vojna v Ameriki. Druga stvar je pa ta: naj si vsa sam premisli, da vsaki, ki bi postal delničar, se vprije in postane kot član tega podjetja in se s tem zaveže in prevezame nekakšno odgovornost od tega in pozneje bi prišlo do prepira, ako ne bi stvar dobro napredoval (ko skoraj ni mogoče, da bi), nastanejo tožbe, veliki stroški; navadno v Ameriki za takove stvari odvetniki računajo, velike svote denarja, in kdo bude plačal vse to? Vsaki, ki bude imel delnicno. To je gotova istina. Ako nečeš ali ne moreš, te ne bojo vprašali, ampak samo rekel: "Ti si se zavezal, da si plačnik s tem, ki si postal član te korporacije. Plačaj, magari tvoji otroci doma od glada umirajo."

Torej rojaki v Indianapolisu, Ind., pomislite si dobro, prej kot storite en korak glede Narodnega doma, da se ne bo pozneje kateri zjokal, ker je tukaj zgubil radi tega. Rojaki, pomislite nekaj let nazaj, ko se je bilo ustanovilo tukaj nekaj skoraj temu podobnega, in cev in pozneje bi prišlo do prepira, ako ne bi stvar dobro napredoval (ko skoraj ni mogoče, da bi), nastanejo tožbe, veliki stroški; navadno v Ameriki za takove stvari odvetniki računajo, velike svote denarja, in kdo bude plačal vse to? Vsaki, ki bude imel delnicno. To je gotova istina. Ako nečeš ali ne moreš, te ne bojo vprašali, ampak samo rekel: "Ti si se zavezal, da si plačnik s tem, ki si postal član te korporacije. Plačaj, magari tvoji otroci doma od glada umirajo."

Ker se je ta dopis že precej raztegnil, prosim, g. urednik, da ga vseeno ne pošljete v koš: naj se ljudje malo poslujo o tem, da ne bode kdo prisel v nesrečo. H koncu pozdravljam vse čitatelje A. S. Tebi, vrlji list, pa želim oblogo. Naročnik iz Indianapola.

Kansas City, Kans., 22. feb. — Cenjeni g. urednik! Prosim za par vrstic v predalec cenj, lista A. S. Nieman nič posebnega poročati, pač pa nekaj o predpostnem času. V prvi vrsti bi namreč omenil, da naša slovenska naselbina prav dobro napreduje v vsakem oziru, hodiši v društvenem ali kateremkoli in katera stvari danes že čez 100 družin, to je lep napredek v kratek čas. Kljub temu pa ni bilo le tovorničev "Zaba Čarovnica", katero so igrali otroci. Težko je opisati, kako so se izvrstno kretali in govorili čisto slovensčino. Gotovo je, da je treba dosti truda, preden se načudi tukaj rojene otroke kaj sličnega. Zatorej zasluži vso čast in hvalo č. g. župnik A. Schiffrer. Rečem: lahko so ponosni Rocksprinški Slovenci, da ga imajo v svoji sredi. Vsa čast pa tudi članicam gori imenovanega društva, ki se niso ustrašile velikega truda, same pa pomagajo cerkvi. Sploh čestitam vsem, ki so kaj pripomogli do polnega uspeha... Potem pa pride nekdo in se razkoka v Glasu Prismode, češ, zakaj da ljudje podpirajo oziroma se udeležijo prireditve, ki so v korist kat. cerkve, in piše nekaj o "prilicitju", pri tem pa ne premisli, da je v celem Rock Springsu — smelo trdim — 98 odstotkov stavb, ki se po vsej pravici imenujejo prilicit, ker stavb v eno ali več nadstropij je malo. Dopolnik je mislil, da bo osmešil katoliško cerkev, pa je osmešil edinoleč sam sebe.

Pozdravljam vse katoliško misleče Slovene(ke) širom Združenih Držav.

— Mi... mm... mm...
Dolgo jih iz cerkve ni,
mm... mm...
J. Kosteček.

Reliance, Wyo., 24. feb. — Minul je predpustni čas brez vseh posebnih dogodiljev. V naši naselbini ni bilo ne ženitovanj, ne drugih veselic. Vzrok teme, ker nas je premašilo Slovencev tukaj, tako da kakšna večja prireditve ni moglo. V splošnem je pa tudi premašilo slogi. Ženitovanj po gotovo ne morebiti, ker ni nič deklet. Pač pa je tu nekaj mladeničev, ki močno čutijo, da jim manjka eno rebro, pa se tolazimo z znano: "Sem se oženil, se kesam" itd. Pravijo da človeku ni dobro samemu biti. Nekaj je resnice pri tem; je pa zopet, ako je človek sam, potem je gotov, da mu ne bo žena ubedila.

Delamo zdaj zaenkrat bolj slabu, sajamo po 3 dni na teden. Ne vem, kaj je temu vzrok. Pravijo, da ima družina tukaj naročila, pa da ne more dobiti zeleniških vozov. Koliko je na tem resnice, bo pokazala prihodnost. Zalusk je različen, kakor navadno po premogokopih, večkrat slabši kakor dober.

Zima je letos v polni meri zadostila svojemu poklicu, je bilo doči naročila, posebno pa razgraja burja in se igrata enkrat.

Slovencev je zmerom manj tukaj, kajti odpotuje večkrat kakšen, nov pa nobeden ne pride. Tukaj imajo največ obstanek Grki in Črnogorci. Na predka med nami Slovenci ni nobenega življenja. Živimo tu tjavendan. Da je temu dostikrat krije nesrečni alkohol, je gotovo, ker dosti je rojakov, ki imajo vse večje in pogledamo, kadar je prav pogleden je polno napisov okoli njega: katoliško sveta, sveto katoliščka; še obuvala ima skončno okovana in okrašena s katoliško.

Torej pustimo šale in poglejmo kaj bolj pametnega. Tukaj je Altarno dr. sv. Ane je imelo veselico 3. feb. t. l., katera se je izvrstno obnesla, namreč z \$5600 čistega prebitka. Vsočača pogledamo, kadar je prav pogleden je polno napisov okoli njega: katoliško sveta, sveto katoliščka; še obuvala ima skončno okovana in okrašena s katoliško.

Hrbtobol

nastane navadno vsled nereda v obistih in zaht

**DOGODEK PRI MOSTU
ČEZ OWL CREEK.**

Spisal Ambrose Bierce. Iz angleškega prevel J. M.

Na nekem železniškem mostu v severni Alabami (Zdr. države v Ameriki) je stal nek mož, ter zrl v brve vode, ki so šumele dvajset cevljev globoko pod njim. Roke je držal na hrbtni, bje se mu zvezan v vrvice. Okrog vrata mu je ohlapno visela vrv. Ta vrv je bila pritrjena k močnemu povprečnemu tramu nad njegovo glavo. Nekaj deski, ki so prosto ležale na železniških mostovih prečnicah, je služilo kot stojisce njemu in njegovim krvnikom — dvema prostakoma federalne arme, ki jima je načeloval narednik. V majhni razdalji na istem začasnom stojisce je stal častnik v uniformi in obrožen. Bil je stotnik. Na vsakem koncu mosta je stal stražnik s puško ob ramu na tleh tako, da je opiral na svojo desnicino — znani formalni in neravnini položaj, ki služi telesu, da se drži pokoncu. Kakor je vse kazalo, ni bila dolžnost teh dveh straž veden, kaj se godi sred mosta; onadva sta le zapirala vhod na obeh straneh.

Za enim teh stražnikov ni bilo videti drugega človeka; železnica je držala paravost v dobrih sto korakov oddaljeni gozd, kjer je narejala ovinek in se izgubljala očem. Brez dvoma je stal v oni smeri naprej drug stražnik. Na drugem bregu potoka je bil odprt svet — zložno se vzdigajoč gric, na katerem je stala gosta ograja iz navpičnih drevesnih debel, s strelnimi liniami za puške in le eno širšo odprtino, skozi katero je štrela cev bronastega topa, ki je obvladal most. Sredi obronka med mostom in to utrdo so stali gledalci — ena kompanija peščev s puškinimi kopiti na tleh. Na desni strani je stal poročnik, opirajoč konico svoje sablje ob tla, levico na desnici. Razen skupine starih oseb sredi mostu se živa duša ni ganila. Kompanija je stala obrnjena proti mostu ter zrla kakor okamenela, brez najmanjšega nemira. Stražnika, ki sta stala na vsakem koncu mosta, bi človek lahko imel kot dva kipa, ki krasita most. Stotnik je stal na svojem mestu s prekrizanimi rokama, molče, ter je moril delo svojih mož, ne da bi jih dal kako znamenje. Smrt je dostenjanstvenica, ki se jo mora, če pride oznanjena, sprejeti s častjo in spozivljivostjo, celo od onih, ki so dobro znani z njo. V zakoniku vojaške etike je molčanje in točnost nekaj samoumevnega.

Mož, ki je bil na tem, da ga obesijo, je bil očvidno kakih petintrideset let star. Bil je civilist, aki bi sodili po njegovi oblike, ki ga je označevala kot farmerja. Njegov obraz je bil primeeren — raven nos, trdna usta, široko čelo, s katerega so mu bili dolgi, črni lasje počesani naravnost nazaj ter mu padali za uesi do ovratnika njegovega dobro mu stojecega jopiča. Imel je brke in špičasto brado, brez oblizev. Oči so mu bile velike, temnosive in so imale prijazen izraz, kakor bi ga človek ne pričakoval pri človeku, kojega vrat je tičal v zanjki. Jasno je bilo, da to ni bil noben navaden motilec. Dobrotljive vojaške postave imajo mnogo določb za obesjanje mnogoterih ljudi, in poštenjaki niso izključeni.

Po dokončanih pripravah sta prosta, ka stopila na stran in vsakdo niju potegnil za seboj desko, na kateri je bil stal. Narednik se je obrnil proti stotnikom, salutiral ter se vstopil za častnikom, ki je stopil en korak v stran. Ta gibanja so pustila obsojenca in narednika tako, da sta stali vsak na drugem koncu ene deske, ki ježala na treh povprečnih tramovih. Konec, na katerem je stal civilist, je skoraj segal do četrtega. To desko je doslej držala v ravnotežu na svojem mestu teža stotnika; zdaj je do držala teža narednikova. Na znamenje prvega je imel poslednji stopi na stran, deska bi se prevagala in obsojenec bi se pogrenzel in obvisel na vrvi. Cela uredba je bila videti preprosta in učinkovitava. Obraza mu niso zadržali, oči mu niso zavezali. Za trenutek je pogledal svoje nestalno stojisce, nato pa se mu je pogled obrnil v šumec vodo, ki je blazno hitro drla pod njegovim nogami. Kos plavajočega lesa je vzdružil njegovo pozornost in njegove oči so mu sledile po toku. Kako počasi se mu je zdelo, da plava! Kakšna lena taka!

Zapri je oči, da bi zbral vse svoje zadnje misli in jih osredotočil na zeno in otroke. Voda, malone pozlačene od žarkov ranega solnca, megle, ko so se vlače ob bregu v daljav, utrdba, vojaki, kos lesa — vse ga je bilo naredilo razmisljenega. In sedaj se je zavedel nove motivite. Preko misli na svoje drage je začutil nek glas, ki ga ni mogel niti zatajiti niti razumeti, otor razločen, kovinski udarec, kakor udarec kovačkega kladiva ob nakovalo; prav podobno je zazvenelo. Začudil se je, kaj da bi bilo, in ali je neizmerno daleč ali čisto blizu — dozvedevo se mu je oboje. In ta glas je bila vrečač redovito, pa tako počasno kot udar mrtvanskega zvonca. Nepotrebitivo je pričakoval vsak udarec in s

strahom — sam ni vedel zakaj. Prešledki tišine so naraščali vedno daljši, odlogi so postajali razum jemajoči. Čim redkejši pa so bili ti zvoki, tem bolj je naraščala njih sila in ostrost. Pri usesih so gaboleli kakor udarci z nožem; bal se je že, da ne bi zakričal. Kar je pa slišal, je bilo le tikanje njegove ure.

Odprl je oči in zopet je uzrl vodo pod seboj. "Ako bi si le mogel oprostiti roke," si je mislil, "pa bi odvrgel zanjko in skočil v vodo. S totapljenjem bi mogel uteći svincenkam in s krepkim plavanjem doseči breg, ubegati v gozd in se vrnil domov. Moj dom je hvala Bogu še izven njihovih črt, moja žena in moji mali so se dašči ob najprvih straž sovražnikov."

Ko so te misli, ki smo jih moral izraziti tukaj z besedami, šinile preko možganov obsojenega možaka, je stotnik prikimal naredniku. Narednik je stopil v stran.

II.

Peyton Farquhar je bil premožen farmer iz dobre, stare, visoko čislane alabamske rodbine. Ker je bil lastnik sužnjev, in kakor ostali lastniki sužnjev tudi politik, je bil naravno sekcionist in se je vneto zavzemal za stvar od juga. Važne okoliščine, ki jih tukaj lahko preidemo, so mu one, mogočale stopiti v hrabro armo, ki je vojeval nesrečne boje, ki so se končali s padcem Korinta; tako se je ćutil nezadovoljnega v neslavnem brezdelju in je hrepenel po delu za svojo energijo, po prostješem vojaškem življenju, po priložnosti, da se odlikuje. Bil je preprisan, da ta priložnost vseeno pride zanj, kakor pride ob vojski, nato da se je skladala z značajem civilista, ki je bil v svojem srcu vojak, in ki je v dobrri veri in brez prevelikih zmognosti pritrdiri vsaj delu odkritosčno zločestega gesla, da je v vojski in ljubezni vse pošteno in dobro.

Neki večer, ko je sedel Farquhar s svojo ženo na priprosti klopi bližu vhoda na svoje zemlje, je priježdil k vratom sivo oblečen vojak in poprosil požirk vode. Gospa Farquharjeva je bila presrečna, da jo je mogla podati s svojima lastnima belima rokama. Medtem ko je odšla po vodo, pa se je njen mož približal prašnemu konjiku ter ga je želeno povpraševal po novičku.

"Janki popravljajo železnice," je rekel vojak, "ter se pripravljajo za novo pridiranje. Dospeli so do mostu čez Owl Creek, ga popravili, na drugi strani pa zgradili utrdbu. Poveljnik je izdal povelje, ki je nabito vsepovsod, ki izjavlja, da bo obesen vsakdo, ki ga zalotijo pri poškodovanju železnice, njenih mostov, predorov ali vlakov. Sam sem videl tisti oglas."

"Kako daleč je do mostu čez Owl Creek?" je vprašal Farquhar. "Kakor trideset milij."

"Ali na tej strani ni vojakov?"

"Samoj majhni straži pol milje sprejed, ob železnici, in en sam stražnik na tem koncu mosta."

"Recimo, da se kak človek izogne strazi ter znabit premagata stražnika," je rekel Farkuhar sneje, "kaj bi mogel doseči?"

Vojak je pomislim. "Pred mesecem dni sem bil tam," je odvrnil, "in opazil sem, da je povoden zadnje zime nagnomila veliko množino plavajočega lesa proti leseni mostovi kozi na tem koncu mosta. Zdaj je vse suho in bi gorelo kot slama."

Zdaj je gospa prinesla vodo, ki jo je vojak želeno izpel. Zahvalil se je, priklonil njenemu možu ter odjedil. Uro pozneje, ko se je znočilo, je vnovič dejal mimo plantaze proti severu v smeri, od koder je bil prisilen. Bil je federalni ogled.

III.

Ko je Peyton Farquhar padel naravnost navzdol, je izgubil zavest in je bil kakor mrtev. Iz tega stanja se je prebudil — stoletja pozneje, se mu je dozdevalo — vsled bolečine ostrega stiskanja ob vratu, ki ji je sledilo število zadušenja. Ostri, žgoči sunki so se zdeli, da so mu švagli od vratu navzdol skozi vsako žilo njegovega telesa in udov. Te bolečine so se mu zdele, da švagijo ob določenih črtah in da udarajo z nepojmljivo hitro redovito. Zdene so mu kakor curki utripljajoči ognja, ki ga je neznošno grevalo. Glede glave se ni zavedal druga nego da se mu je zdelo polna. Teh čustev niso spremjale misli. Intelektualni del njegove narave je bil že izbrisani, imel je le možnost čutiti in čtenje je bilo mučenje. Zavedal se je nekega gibanja. Obdan od svitline, pri kateri je bil on le ognjeni osečje, brez materijalne snovi, se je bal v nepojmljivih črtah kakor ogromno nihalo. Tedaj je naenkrat s stransko nenadostjo švignila vsa svetloba okrog njega navzgor, obenem pa se je začul glasen pljus. Strashno bobnjenje je šumelo v njegovih ušesih in je vse bilo mrzlo in temno. Zdaj se mu je povrnila zmožnost mislit; vedel je, da je vrv utrgala in da je padel v reko. Niso ga vnovič obesili; zanjka okoli vratu ga je že dušila ter branila vodi v pljuca. Umreli vsled obesjenja na dnu reke! Ta misel se mu je zdelo smeh.

Ko se je vzdignil na površino, loveč sapo, je spoznal, da je bil dogača pod vodo; bil je precej dalje dol ob reki — bližje varnosti. Vojaki so malone končali z drugim nabijanjem; svitli naboji so se vsi naenkrat zableskali v sončnem svitu, ko so skočili iz cevi in se obrnili v zraku. Stražnika sta še enkrat ustrelila, a brez uspeha.

Zdaj je naenkrat zavest, in on je vedel, da se vzdiguje proti površju — zavedal se je skoro nevoljno, ker se je počutil precej dobro. "Obesen biti in utoniti," si je mislil, "ni tako slab; ne želim pa biti ustreljen. Ne; ne želim biti ustreljen; to ni pošteno."

Odprl je v temini oči ter videl nad seboj sij svetlobe, pa kako daleč, kako nedosežno! Še vedno se je pogrejal, kajti svetloba je postajala vedno slabša in slabša, dokler ni bila zgozl majhen svit. Nato je svit začel naraščati in postajati svetlejši, in on je vedel, da se vzdižuje proti površju — zavedal se je skoro nevoljno, ker se je počutil precej dobro. "Obesen biti in utoniti," si je mislil, "ni tako slab; ne želim pa biti ustreljen. Ne; ne želim biti ustreljen; to ni pošteno."

Ni se zavedal poizkusa, le ostra bolečina ob ročnih sklepih ga je opoznila, da si je skočil oprostiti roke. Odmaril je svojo pozornost do teh poizkusov, podobno kakor bi počajal opazoval trike glumca, brez zanimanja za konec. Kako imenit napor! Kako velikanska, kako nadčloveška moč! Oj, to je bil lep trud! Dobro! Vrvica mi je odpadla; roke so se ločile in splavale kvísku; le nejasno jih je videl pri naraščajoči svetlobi. Z novim zanimanjem jih je opazoval, ko je zdaj ena in za tem še druga vlekla za zanjko okrog vrata. Odtrgal sta jo proč vrgli s silo stran, v vodo, kjer se je zvijala kakor vodna kača. "Daj jo nazaj, daj jo nazaj!" Misil je, da je on zkalčil te besede svojim rokam, kajti razvajanju zanjke je sledila najhujša bolečina, kar jih je bil kdaj občutil. Vrat ga je strahovito bolel; možgani so mu bili v ognju, srce, ki je slabotno utripalo, je kar poskočilo, kakor da bi mu skulalo skočiti skozi usta venjak. Celo truplo so prevevale silne bolečine. Pa nepokorne roke se niso zmenile na njegova povelja. Udarjale so ob vodo s hritimi, navzrol obrenjenimi udarci, ki so ga priveli na vodno površino. Ćutil je, kako mu je glava pomnila iz vode; solnce je očem jemalo vid, prsa so mu se krčevali širila in s prešilnim naporom mu je udrl v prsi velik pozorek zraka, ki ga je v hipu izdahnil s krikom!

Zdaj je bil v polni posesti svojih čutov. Bili so v resnici nadnaravno ostri in bistri. Nekaj v strašni motiviti njegovega organskega ustroja jih je tako napelo v vzbudilo, da so izvršili neverjetne čine. Ćutil je vodne valove ob svojem obrazu ter slišal njihove glasove, ko so pljuskali vanj. Ozrl se je proti gozdu ob bregu reke, videl posamezne drevesa, listje in žile vsakega lista — videl je celo žuželke na njih, kobilice, lesketajoči muhe, sive pajke, ki so predli svoje mreže od veje do veje. Opazil je prekrasne barve vseh rosnih kapljic na milijonih travnatih blik. Šumenje mušic, ki so plesale nad vodnimi vrtinci, udar perutnic kačjega pastirja, sunki nog povodnih pajkov — vse to je tvorilo slišno godbo. Majhna rihha mu je švignila tik poleg oči in čutil, da je, kako je njen telo delo voda.

Neki večer, ko je sedel Farquhar s svojo ženo na priprosti klopi bližu vhoda na svoje zemlje, je priježdil k vratom sivo oblečen vojak in poprosil požirk vode. Gospa Farquharjeva je bila presrečna, da jo je mogla podati s svojima lastnima belima rokama. Medtem ko je odšla po vodo, pa se je njen mož približal prašnemu konjiku ter ga je želeno povpraševal po novičku.

"Janki popravljajo železnice," je rekel vojak, "ter se pripravljajo za novo pridiranje. Dospeli so do mostu čez Owl Creek, ga popravili, na drugi strani pa zgradili utrdbu. Poveljnik je izdal povelje, ki je nabito vsepovsod, ki izjavlja, da bo obesen vsakdo, ki ga zalotijo pri poškodovanju železnice, njenih mostov, predorov ali vlakov. Sam sem videl tisti oglas."

"Ali na tej strani ni vojakov?"

"Samoj majhni straži pol milje sprejed, ob železnici, in en sam stražnik na tem koncu mosta."

"Recimo, da se kak človek izogne strazi ter znabit premagata stražnika," je rekel Farkuhar sneje, "kaj bi mogel doseči?"

Vojak je pomislim. "Pred mesecem dni sem bil tam," je odvrnil, "in opazil sem, da je povoden zadnje zime nagnomila veliko množino plavajočega lesa proti leseni mostovi kozi na tem koncu mosta. Zdaj je vse suho in bi gorelo kot slama."

Zdaj je gospa prinesla vodo, ki jo je vojak želeno izpel. Zahvalil se je, priklonil njenemu možu ter odjedil. Uro pozneje, ko se je znočilo, je vnovič dejal mimo plantaze proti severu v smeri, od koder je bil prisilen. Bil je federalni ogled.

III.

Ko je Peyton Farquhar padel naravnost navzdol, je izgubil zavest in je bil kakor mrtev. Iz tega stanja se je prebudil — stoletja pozneje, se mu je dozdevalo — vsled bolečine ostrega stiskanja ob vratu, ki ji je sledilo število zadušenja. Ostri, žgoči sunki so se zdeli, da so mu švagli od vratu navzdol skozi vsako žilo njegovega telesa in udov. Te bolečine so se mu zdele, da švagijo ob določenih črtah in da udarajo z nepojmljivo hitro redovito. Zdene so mu kakor curki utripljajoči ognja, ki ga je neznošno grevalo. Glede glave se ni zavedal druga nego da se mu je zdelo polna. Teh čustev niso spremjale misli. Intelektualni del njegove narave je bil že izbrisani, imel je le možnost čutiti in čtenje je bilo mučenje. Zavedal se je nekega gibanja. Obdan od svitline, pri kateri je bil on le ognjeni osečje, brez materijalne snovi, se je bal v nepojmljivih črtah kakor ogromno nihalo. Tedaj je naenkrat s stransko nenadostjo švignila vsa svetloba okrog njega navzgor, obenem pa se je začul glasen pljus. Strashno bobnjenje je šumelo v njegovih ušesih in je vse bilo mrzlo in temno. Zdaj se mu je povrnila zmožnost mislit; vedel je, da je vrv utrgala in da je padel v reko. Niso ga vnovič obesili; zanjka okoli vratu ga je že dušila ter branila vodi v pljuca. Umreli vsled obesjenja na dnu reke! Ta misel se mu je zdelo smeh.

Zapri je oči, da bi zbral vse svoje zadnje misli in jih osredotočil na zeno in otroke. Voda, malone pozlačene od žarkov ranega solnca, megle, ko so se vlače ob bregu v daljav, utrdba, vojaki, kos lesa — vse ga je bilo naredilo razmisljenega. In sedaj se je zavedel nove motivite. Preko misli na svoje drage je začutil nek glas, ki ga ni mogel niti zatajiti niti razumeti, otor razločen, kovinski udarec, kakor udarec kovačkega kladiva ob nakovalo; prav podobno je zazvenelo. Začudil se je, kaj da bi bilo, in ali je neizmerno daleč ali čisto blizu — dozvedevo se mu je oboje. In ta glas je bila vrečač redovito, pa tako počasno kot udar mrtvanskega zvonca. Nepotrebitivo je pričakoval vsak udarec in s

na. Odprl je v temini oči ter videl nad seboj sij svetlobe, pa kako daleč, kako nedosežno! Še vedno se je pogrejal, kajti svetloba je postajala vedno slabša in slabša, dokler ni bila zgozl majhen svit. Nato je svit začel naraščati in postajati svetlejši, in on je vedel, da se vzdižuje proti površju — zavedal se je skoro nevoljno, ker se je počutil precej dobro. "Obesen biti in utoniti," si je mislil, "ni tako slab; ne želim pa biti ustreljen. Ne; ne želim biti ustreljen; to ni pošteno."

Družba

sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

V ZJEDNINJENIH DRŽAVAH
SEVERNE AMERIKE.

Sedež: JOLIET, ILL.

Inkorp. v drž. Ill., 14. maja 1915
Inkorp. v drž. Pa., 5. apr. 1916

Vstanovljena 29. novembra 1914

DRUŽBINO GESLO: "VSE ZA VERO, DOM IN NAROD." "VSI ZA ENEGA, EDEN ZA VSE."

GLAVNI ODBOR:

Predsednik.....GEORGE STONICH, 815 N. Chicago St., Joliet, Ill.
 I. podpredsednik.....JOHN N. PASDERTZ, 1506 N. Center St., Joliet, Ill.
 II. podpredsednik.....GEO. WESELICH, 5222 Keystone St., Pittsburgh, Pa.
 Tajnik.....JOSIP KLEPEC, Woodruff Road, Joliet, Ill.
 Zapisnikar.....ANTON NEMANICH, Jr., 1002 N. Chicago St., Joliet, Ill.
 Blagajnik.....JOHN PETRIC, 1202 N. Broadway, Joliet, Ill.

NADZORNİ ODBOR:

JOSIP TEŽAK, 1151 North Broadway, Joliet, Illinois.
 MATH OGRIN, 12 Tenth St., North Chicago, Illinois.
 JOSIP MEDIC, 918 W. Washington St., Ottawa, Ill.

FINANČNI IN POKOTNI ODBOR:

STEFAN KUKAR, 1210 N. Broadway, Joliet, Illinois.
 JOHN JERIC, 1026 Main St., La Salle, Illinois.
 JOHN J. ŠTUA, Box 66, Bradley, Illinois.

GLASILO: AMERIKANSKI SLOVENEC, JOLIET, ILL.

KRAJEVNO DRUŠTVO ZA D. S. D. se sme ustanoviti s 8. člani(icami) v kateremkoli mestu v državi Illinois in Pennsylvania z dovoljenjem glavnega odbora. Za pojasnila pišite tajniku.

Vsa pisma in denarne pošiljatve se naj naslove na tajnika. — Vse pritožbe se naj pošljajo na 1. pokotnika.

PRISTOPILI ČLANI(ICE).

K društvo št. 1, Joliet, Ill.: Frank Gruden, Rudolph Turk, John Vuksich, John Kramarich, Anton Dornik, Jos. Kambich, Ant. Kunstek, Michael Lavtežar, Jos. Russ, John Fatur, Michael Gregorash.

K društvo št. 3, La Salle, Ill.: Frank Maley, Mary Maley.

K društvo št. 5, Ottawa, Ill.: Frank Laznik.

K društvo št. 6, Waukegan, Ill.: Frank Osredkar, Frank Rasky.

K društvo št. 8, Rockdale, Ill.: John Tometic, Marian Palado.

K društvo št. 9, Chicago, Ill.: Kuzma Požek.

K društvo št. 10, South Chicago, Ill.: Michael J. Barsich.

K društvo št. 11, Pittsburgh, Pa.: Nicholas Prokšelj, Nicholas Zunich, Frank Rogina, Matt Balkovec, George Zunich, John Starasinch, Matt Pavlakovich, Jos. Slobodnik, George Starasinch, John Kobe.

K društvo št. 12, Joliet, Ill.: Julia Rogina, Frances Muren.

ZVIŠALI ZAVAROVALNINO.

Pri društvo št. 1, Joliet, Ill.: John Starasinch, Martin Kolar, Anna Kolar, Jos Šraj, Anna Jerisha, Mary Bric.

PRESTOPILA ČLANICA.

Od društva št. 7, Madison, Ill., k društvo št. 1, Joliet, Ill.: Ivka Glad.

Društvene vesti.

Joliet, Ill., 28. feb. — Svojo redno mesečno sejo je imelo zadnjo nedeljo društvo Sv. Družine št. 1, D. S. D.

Dovolilo je izplačati bolno podporo sledcem:

Bratu Mat. Šukel za 30 dni....\$30.00

Bratu Fr. Merlak za 28 dni....28.00

Bratu L. Perušek za 25 dni....25.00

Bratu St. Stanfel za 23 dni....23.00

Sest. Marg. Želko za 19 dni....19.00

Bratu Jos. Gradišnik za 17 dni....17.00

Bratu Fr. Urainkar za 13 dni....13.00

Bratu J. F. Bluth za 8 dni....8.00

Bratu John Sterle za 14 dni....14.00

Bratu John Polmin za 15 dni....15.00

Izplačano za podporo ta

meseč....\$ 192.00

Prij izplačano za bol. podporo 2,466.50

V 20. mesecih je naše društvo izplačalo bolnim članom in članicam.....\$2658.50

Klub veliki bolni podpori naše društvo z blagajno napreduje in ima že nad dva tisoč dolarjev v bolniški blagajni, pa tudi s člani gremo lepo naprej.

Vabimo v naše veliko in močno društvo vse rojake in rojakinje, Slovence in Slovenke, Hrvate in Hrvatice, če so že v katerem društvu ali ne. Oglasite se pri tajniku ali katerem drugem odborniku za prestop, ker društvo je za delom glavna stvar v tej deželi. Ako imate kateri izmed članov(ice) košča, ki še ni pri društvu, svetujte mu, če naj pristopi, da bo lagje shajal, če mu pripeti bolezni ali nesreča, ki neprizakovano pride, zato se pripravimo dokler je čas. Zdaj je še pristop v društvo Sv. Družine prost. Z bratskim pozdravom Odbor.

V STRELSKIH JARKIH V GALICIJI.

Nacelnik kamniških Orlov Michael Kladrub, ki se bori na severnem bojišču že od 19. avgusta 1914 kot četverodnevna dragoncev, piše:

"Slovenca" redno dobivam po petih dneh, ker smo že od 6. t. m. na enem prostoru, ter dobivamo vsak dan pošto.

Vendar imamo enkrat malo počitka. Vseki četrti dan grem s patrijo (17. km). Snega imamo obilo, po nekodi

RAZNOTEOSTI.

Koliko použije človek?

Če bi stekali vso hrano, ki jo použije zdrav mož normalnega apetita do svojega šestdesetege leta, tedaj bi dobili številke, ki bi se nam zdele na prvi hip naravnost nemogoče. Statistika je dognala, da po moški do 60. leta približno 20 krav, po 20 telet, jaget in prašičev, dalje skoraj cel vagon kokoši, piščancev, goši, rac, divjadi in zelenjave potrebuje človek okoli dva vagona. Če bi se dalo vse sadje, ki ga povzroči en človek, združiti v en sam sad, tedaj bi imel ta ogromni sad 2 in pol do 3 metre premera. Tudi tak človek, ki ni poseben priatelj jajec, jih poje vse svoje življenje, ako živi 60 let, okroglo 100,000.

Beda španskega romanopisca.

Benedicto Perez Galdos je dosegel 74. leta. Njegovi zgodovinski romani in drame spadajo med najboljša dela španske književnosti, a na starost trpi bede. Zdaj so začeli za tega slavnega a ubogega moža nabirati denar, da bi

starček imel vsaj poslednja leta svojega življenja brez skrbnega. V Španiji stopajo borilci z biki že s 30. leti v pokoj, ker so si prislužili milijone; Galo pa je napisal celo vrsto velikih in dobrih romanov, a mora na starost trpeti bedo. Pesnik je bil zaslužil s svojimi spisi stotočo, a oderuh in nesrečne spekulacije so ga pripravile ob vse. Pešniška lehkovernost in lehkomiselnost sta ga spravili na beraško palico. Kralj je daroval za zbirko 10,000, bivsi minister Romanones pa 500 peset. Razna mesta co darovala male zneske, le plemstvo se odlikuje z umazano skopostjo.

Kako so merili čas brez ur.

Dokler človeštvo ni poznalo ure, je moralo meriti čas z drugimi pripravami. Imeli so tako zavane peščene ure. Peščena ura ima dva stočasta prostora, ki se v špicah stikata. En prostor je poln najdrobnnejše sipe, ki teče skozi malenkostno luknjo v drugi prostor. Kadar izteče voda iz enega stoča v drugega, se ura obrne, in sipa teče znotraj narobe. Po veličini stočest je bil različna doba, ki jo je rabil sipa, da se iztekel, in tako so imeli ure, ki je kazala 1, 2, 3, 4 in več minut. Grki so imeli vodenе ure, tako uro so imenovali Klepsydra, ki so jo dobili baje od Asircev. Te ure so bile cilindriste; dva cilindra sta stara drug vrhu družega. V enem je bila voda, ki je curljala v spodnjega. Sužnji so cilinder polnili in pazi, koliko cilindrov vode je izteklo. Po številu cilindrov vode so šteli ure. Časa pa niso začeli šteti s poldnevom, nego s solnčnim vzhodom. To je bilo torej zelo različno, a s solnčnim vzhodom so začenjali delo, kar je bilo za ljudstvo poleti zelo koristno. S solnčnim zahodom so hodili spati. Peščene in vodenе ure so uporabljali ljudje prav do 17. stoletja, čeprav so že poznali ure s kolesjem. Početnik današnjih žepnih ur je bil Peter Henlein, ki je že okoli 1. 1500 iznasel svoje horimberške jajce, kakor so zvali prve žepne ure, ki so bile seveda silno drage in jih je imel le redkokdo. Galilei je že 1. 1640 iznasel nihalo, a šele 1. 1657 je znal Huyghens uporabiti nihalo za regulacijo ure. Solnčne ure so tudi že davno znane in so jih zvali "gnomone", to so bile navpič stojčeče palice ali drogi. Cesar Augustus je postavil celo vitek obelisk. Po senci, ki jo je delala palica, so označevali čas, itajci so poznali solnčne ure baje že pred 3000 leti. Če stoji palica v smeri zemeljske osi in kaže proti severu, kaže baje solnčna ure zelo natančno.

Pravdarstvo.

O vsem različnem ima svet statistiko: koliko ljudi umrje vsako leto na koleri, jetiki, koliko se jih umori, in koliko omoži itd., nihče pa menda ne ve, koliko žrtve zapade leto na leto pravdarški kugi.

Ta boleznen je hujša kot prava kuga, ker jo je najti povsod, pri gospodi in na kmetih. Prav posebno pa divja ta pravdarška boleznen med kmečkim ljudstvom. Zaradi majhnega koščka poti, zaradi plasti slabe zemlje, zaradi starega, nič vrednega drevesa, ali malega grma vodita čestokrat sosedna tožbo, ki trajata leta in leta in se dedujejo od očeta na sina. Take pravde pa veljajo ogromno denarja.

To večkrat ni več boj za pravico, mar več boj dveh denarjev, boj dveh volj.

Prav dostikrat gre samo za to, kdo je bolj trmast in kdaj dalje casa vzdruži. Koliko življenske sile se izgubi na ta način! V večnem pričakanju, strahu in upanju žive pravdarji ter zapravajo čestokrat ves grunt, kakor ga drugi poženejo po grlu. Milijone ljudskega premičenja bi se dalo prihraniti, če bi se zmanjšali procesi. Posestniki bi izkazali samo sebi in svojim velikansko dobroto, ako bi bili malo bolj popustljivi napram svojim sosedom in bi se izlepa pobotali zaradi menj. poti i. dr. V tem oziru naj bi žene blažilno vplivalce na svoje može in naj bi jim izkušale dokazati, da je pravdarstvo luda in sila draga boleznen, katere se je treba ogibati, kakor kuge. Tožariti se zaradi nične malenkosti iz trdoglavosti je neodpustljiva lahkomisljenost. Lepa beseda lepo mesto najde, in izlepa se da mnogokaj doseči. Pravdajmo se le v skrajni sili in kadar gre za res kaj velikega!

Plagijatstvo na Francoskem.

Ne samo, kdo izdaja tuje spise za svoje, kdo pokrade cele strani besedila izake knjige, in jih potem proglaša za delo svoje glave, ni samo oni plagiatorji.

Prve pariške krojaške tvrdke so pod načelstvom "krojaškega kralja".

Poleta začele hudo gonjo proti vsem onim krojačem, šiviljam in zasebnim osebam, ki brez dovoljenja delajo oblike po modelih ali vzorcih, katere so drugi "skomponirali". Pariški krojači umetniki so "ustvarjajoči umetniki" in ne puste, da bi kdaj posnemal njihove umetniške izdelke.

Nedavno se je vršila hišna preiskava pri mnogih krojačih-plagiatorjih, in policija je zaplenila mnogo načrtov plagiiranih modelov.

Ta obrambna akcija se bo sedaj razširila po vsej Francoski in v inozemstvu, kjer so francoski konzulati. Pariški krojači-umetniki ne dovoljujejo krasiti svojih idej, in oblast jih pri tem podpira.

Zopet Harry Thaw.

Philadelphia, Pa., 26. feb. — Zagovorniki Harry Thawovi se zopet opirajo na blaznost svojega branjenca. Preiskave njegovega duševnega stanja so se začele danes.

Zemlja se trese.

Buffalo, N. Y., 22. feb. — Hud potres, ki je trajal od 2:41 do 2:48 zara na, je zaznamoval potresopis zavoda Canis College tukaj. Ognjišče potresa je bila Zapadna Indija.

IMENIK DRUŠTEV D. S. D.

Društvo št. 1, Joliet, Ill.: Predsednik: Geo. Stonich, 815 N. Chicago St.; tajnik: Jos. Klepec, Woodruff Road; blagajnik: John Petric. Vsi v Joliet, Ill. Seje se vrše vsako zadnjo nedeljo v mesecu.

Društvo št. 2, Mount Olive, Ill.: Predsednik: John Mostar; tajnik: Andrew Maren; blagajnik: M. Gojak. Vsi v Mt. Olive, Ill. Seje se vrše vsako prvo nedeljo v mesecu.

Društvo št. 3, La Salle, Ill.: Predsednik: Anton Štrukelj; tajnik: John Jerich, 1026 Main St.; blagajnik: Frank Mišjak. Vsi v La Salle, Ill. Seje se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu.

Društvo št. 4, Bradley, Ill.: Predsednik: John J. Štua; tajnik: Frank Gerdesch; blagajnik: Math. Gerdesch. Vsi v Bradley, Ill. Seje se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu.

Društvo št. 5, Ottawa, Ill.: Predsednik: Anton Russ, 1104 Chestnut St.; tajnik: John Lubschina, 1115 Canal St.; blagajnik: John Nemanich, 528 Lafayette St. Vsi v Ottawa, Ill. Seje se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu.

Društvo št. 6, Waukegan, Ill.: Predsednik: Frank Jappel, 1338 Wachworth St.; tajnik: John Jamnik, 604 — 10th St.; blagajnik: Jos. Drašler, 66 — 10th St. Vsi v Waukegan, Ill. Seje se vrše vsako tretjo nedeljo v mesecu.

Društvo št. 7, Madison, Ill.: Predsednik: Anton Pleše, Box 512; tajnik: Jacob Briský, Box 512; blagajnik: Anton Mance. Vsi v Madison, Ill. Seje se vrše vsako tretjo nedeljo v mesecu.

Društvo št. 8, Rockdale, Ill.: Predsednik: Jacob Paskvan; tajnik: John Šetina; blagajnik: Valentin Fajnik Sr. Vsi v Rockdale, Ill. Seje se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu.

Društvo št. 9, Chicago, Ill.: Predsednik: John Verbičar, 2105 Coulter St.; tajnik: Louis Duller, 1856 W.

Pegam in Lambergar.

POVEST

SPISAL DR. FR. DETELA.

(Dalje.)

XIII.

Zgubljen pokoj, kesanja strup,
V potrti duši črn obup.

S. Gregoreč.

V Celju pa je hodil istega večera po svoji sobi v knežjem dvoru zaniščen baron Vajda. Odločilni dan se je približal. Kneginja, ki je dobro vedela za ljutji spor med Vitovcem in Ostrovharjem, je bila preverjena, da zdaj lehko strmoglavi prešernega poveljnika. Važna uloga je bila izročena baronu Vajdi, in skrbel ga je izid nevarnega početja. Premotil ga je tajnik Lenart, ki so ga bile pripeljale baš iste zadeve. Sedel, je meni nič, tebi nič, na stol in jel razkladati svojo modrost.

"Kakor sem prorokoval jaz, prijatel Vajda," je dejal; "čim dalje se odlaša, tem večja bode sitnot. Takrat, ko ste imeli Vitovca v rokah, zakaj niste porabili prilike? Prvi dan bi bilo malo hrupa; a kričačem bi bili zamašili ustva z Vitovčevim denarjem ali s povisjanjem, druge bi bili pa oplasili; in kmalu bi bilo vse tiso in mirno. Sedaj ga imate pa se vedno na glavi."

"Resnica," je dejal oni in se ustavil pred njim; "a saj veste, da se kneginja nikar naiha dala pregovoriti?"

"Ha, kako ste mladi!" se je nasmejal oni. "Dvornik, ki umeje svojo stroko, stori, kar uga gospodi, bodisi ukazano ali ne. Mnogo je kočljivih stvari, katere je treba urediti na svojo roko; zakaj onim brani dostojnost in čast in kaj vem kaj še, dasi bi nad vse rati. Tu je treba priskočiti, in brezmejna hvaležnost je placiло. Da bi kneginja ukazala kaj takega, tega ne boste pričakali; a kako iz sreca radi bi se iznebila Vitovca, to veste Vi boljega jaz. In Vam njeni želja ni ukaž? Jutri se zopet ponudi prilika; torej, gospod Vajda pozor!"

"Občudujem Vas, gospod Lenart," je dejal Vajda in mu pogledal v oči; "da tako mirno govorite o takih rečeh!"

"O kakih rečeh!" je vzkliknil oni. "Koliko tisoč ljudi pomre, ne da bi vedeli, zakaj da umirajo. Državna korišt zahteva, tako se jum reče, in na vdušeni dero v boj brez pojma o državnih koristi. In če ne speče veste državnika, ki žrtvuje tisoče in tisoče prostodušnega ljudstva, cvet svoje države, državni koristi, ali si boste poslušali! Vi žrtvovati enega samega človeka? In to žrtve zahteva, ne koristi, ampak obstanek, gospod Vajda, obstanek naše države. Ako ne pade Vitovec, mora pasti kneginja; in Vi, ki ste prisegli tej zvestobo, nečete onesnu izpodneti tal?"

"Necete, nečete!" se je jezil Vajda. "Kdo ne bi hotel! Ali pa umejet, da je poštenjak težko zavratno umoriti kogarskobi? In kaj je tega treba! Jaz imam vojakov dosti v mestu; vse mesečnost je pripravljen, da se bojuje za kneginjo, in jutri vrzemo Vitovca v ječo, ako se ne pokori. To se ve, če pride v mesto."

"Oblijabil je in ne bode se skesal."

"Dobro, Ostrovhar prevzame poveljništvo, in oni bode premišljevali, kako nizko pade, kdor leta visoko. Povestimo ga pred sodišče, in potlej naj gleda, kako se izvije iz Vaših krempljev, gospod tajnik. Kneginja si bode potožila vest in spravila javno imeno na svojo stran."

"A to o ovink, gospod Vajda?" je ugovarjal tajnik. "Kneginja Vam ne bode hvaležna, da jo nešate v to pusto zaledo. Vrhutega jaz tudi ne zaupam Ostrovharju."

"Komu pa sploh Vi zaupate?"

"Se sebi ne brez pogojno. Večkrat se je že goljufal moj razum, ko se je preveč zanašal mi voljo. — Tu je treba baš trdne volje in srčnosti. Tu ste Vi pravi mož. Zakaj, ne da bi se hvalil, najkuščeniji pristaš kneginji sem jaz; a najsrčeniji in najodločnejši ste Vi, ne da bi se Vam laskal. Ko je vprašala kneginja, kdo naj bi namenil Vitovec, sem jaz imenoval Vas."

"Da, to vem in zahvaljujem se Vam."

"In to je vedno moje mnenje. Bodisi poveljnik ste vi. Ostrovhar je za silo, da izpoljibimo Vitovca. A premislite tol! Vas je razrazil Vitovec hudo, neodpuštno, ko Vas je gonil sramotno pred vsem vojaštvom iz tabore."

"Ubij ga strela!" je mrmral Vajda redič od jeze.

"Če Vi to prezrete in požrete," je nadaljeval tajnik počasi, "se izkaže bogabojčega moza; a vojaki so srovi; pohlevnost jim ne imponira, ampak odločnost, ki ne izbira sredstev. Koga ga razrazil brez kazni, kdo se bo tegahal?" Nemiren je hodil Vajda po sobi, ko je bil oni že omolknili. Njegova vest se je protivila takemu namaganju, a ugovarjati ni mogel, in obšla so ga neprijetna čuvstva, kakršna rodijo boj vesti s koristjo. A s koristjo v zvezi je bila maščevalnost."

"Ne, ne, nikdar mu ne odpustim tege," je mrmral sam zase.

"Jutrišnji dan bode odločil," je povedal tajnik, "ne samo med kneginjo in Vitovcem, ampak tudi med Vami in njim. Zakaj premislite! Vitovec pride gotovo na obed. Da ga sovraži kneginja, da je sprt z Ostrovharjem, to ve dobro. Na kaj se torej zanaša, da se poda v nevarnost! Da bi namreč meže šel v zanko, tak tepec ni. Zanaša se na vojsko. Ta mu je tako slepo vdana, da mu niti Ostrovhar ne iznevere izdatnega dela. In poslušajte me, gospod baron! Vi boste peljali Vitovca in ječo, mesto bode pa naskakovala njegova vojska."

"Mi jo odbijemo," je zmignil oni z rameni.

"Ali pa ne. A recimo, da se ubranite. Kam pa pojde Vitovčeva vojska brez vodji? Neke časa bode postopili naše kraje in nadlegovala nas; potlej se bode pa vdala. Toda ne nam."

Cesar je še vedno na Koroškem; vsa okolina pa mrgoli njegovih ogleduhov in posiljavcev, ki imajo varno zavetje gori v gradu. Z obljubami in denarji bodo pregovorili ti vojake in posadke, drugo za drugo, da prestopijo k cesarju. Vitovec je odkimal: "Moje oči in moja ušesa mi ne lažijo. Ti zagovarjaš Ostrovharja, ker si se iznevere meni!"

"Da, pogoreli," je dostavil nchote komornik.

"In kaj sledi iz tega?" je pritskal neodjenljivi tajnik. "Ali se bojite izvršiti sklep?"

"Sam vrag Vas ščuje," se je srdil oni, ki ga je bil spravil tajnik iz ravnočetja. "Drugam pojde svetoval! Jaz vam sam, kaj imam storiti. Zavratno budem moril ne Vitovca, ne nikogar drugega. A če se vojaki ne podvrgajo kneginji, pada njegova glava; ne bojte se!"

"Da, da ne bi bilo prepozno!" je menil oni, se kislo našmehnil in se poslovil.

V neprjetnem premišljevanju je izkušal Vajda ovreči tajnikove razlage; a čim dalje je premišljeval, tem pa metnejši so se mu zdeli; le kadar ga je dovedla misel do izvrševanja, se je prestrasil kakor kido, ki se zaleti, da bi preskočil širok rov, a mu ob robu upadel sreč. Prigovarjal si je iznova, da se doseže namen tudi po drugem putu, a vendar ni prav verjet sam sebi. Iz hudihi misli ga je zbudila mlada ženski se ga je oklenila z rokami.

"Oh, vedno tako zamisljen," je vzdihnila, "da ne vidiš nič, ne slišiš nič! Kakor kneginja! Sebi grenita življenje in drugim; in vendar ne odvrneta z vso skrbjo in vsem premišljevanjem tega, kar nam je namenil Bog. Kneginja je bolna od samih skrb. Spanja nima nič. Da se jutri odloči njena usoda, to žene naprej in naprej in skorpnebo še nočjo. Oh, nesrečna žena, ki jo navdaja taka častilakomnost! Ali je že razvitalo? Praznim do mišljajo žrtvuje pravo srečo. Oh, Bog me varuj take slave! In ti nisi nič drugačen. Ona me muči tam in ti tukaj. Kaj gledaš tako mračno? Poglej me lepo!"

"Oh, Helena, pusti me, pusti me in pojdi spat!" se je branil on. "Ti ne umeješ mojih skrb!"

"Oh, kaj pa!" je dejala ona, in solze so ji zalesketale v očeh. "Kneginje ne umeje, tebe ne umejet. Pravna norica sem vam. Le to umejem, da sem nesrečna, ko ne slišim nikdar ljubežnive besede iz tvojih ust. Oh, kaže sva ostavila mirono Zagorje in prisla v to nesrečno mesto! In, mili mož, kdaj bode konec temu strašnemu državljanu?"

"Ljuba moja," jo je zavrnil on, "prepusti to nam in ne skribi po nepotrebeni!"

"Da, da ne potrebni!" se je zajokala ona. "Koliko me še čaka briškost! Enkrat si usel smrti, ko te je poslala kneginja proti Vitovcu, vdrugo ne uideš. Tebe bode žrtvovala ona svoji častilakomnosti in mene poplačala s sožalico. Neusmiljeni ljudje, ki se jum zdri naravno, da se žrtvujejo drugi zanje."

"Vidis, draga, kako govoris otročeje!" jo je zavračal mož. "Kneginja je velikodusna in ne misli prav nič na sebe. Svoj mir in svojo srečo žrtvuje ona koristi svojih državljanov."

"Kakšni koristi?" je vprašala ona. "Ali ni potrdil cesar državljanom vseh starih pravic in jim ponujal novih? Ne more li on skrbeti bolje za njih blaginja, ko kneginja, ki ne more pokoriti niti enega nepokorenega vojaka? Prej ali slej bode vendar vse cesarjevo. Večno ona ne bude živela; otrok nima in omoziti se noče. Oh, bežite mi vi vse! Kar imenujete državno korist, to je ženska nečimernost in svojeglavnost."

"Oj, Helena," se je našmehnil mož, "kakšna steca, da te ne sliši kneginja! A premisli si, ki solsi tako ostro, da bi nemara ti na prestolu ne bila nič boljša."

"Jaz?" se je ponesla ona. "More-

biti imam mnogo in velikih napak; a, za Boga, slavohlepa nisem."

"Saj to ni slavohlepnost, Helena. Kneginja se bori za svojo pravico; in to jodeš vendar dovolila."

"O, pravica!" je vzdihnila ona. "Kje pa je bila prej njen pravica, dokler se ni bil sprl Vitovec s cesarjem? Pozno se je našla. In sedaj, ko se ne moremo več opreti na Vitovca, bode izginala zopet čez noč domišljana pravica in z njo naša slava, in, oh, tudi marsikatero drago življenje!" Pretrgal je pogovor sluha, ki je naznani, da želi kneginja se goroviti s komornikom.

"Oh, na polnoč gre že ura, in ni še miru!" je vzdihnila ona, ko mu je pomagala, da se je opravil. "Dragi Ivan, prosila, 'svetuj ji, da naj se pogodi s cesarjem in nas reši neprestanega strahu!'

Težavnje je bilo stališče kneginje Katarine. Zvedela je bila, kako je vsa vojska vdana Vitovcu, in bala se je, da mu Ostrovhar ne bode kos. Po tajnikovem nasvetu je bila odpravila poslanca k cesarju v Velikovec, da bi se iznova pricelo pogajanje; a nazaj ni bilo poslanca, ne poročila.

"Neče se več pogajati z menoj," je dejala v skrbih.

"Ali pa je prestregel poslanca Vitovec," je menil tajnik.

Tajnik je govoril resnico; vse poskuše, da bi se približala kneginja cesarju, je uničil Vitovec, ki ga je nadzajala z golj maščevalnost. Zaman mu je dokazoval Jošt, da dolzi pokrivem Ostrovharja, pokrivem druge častnike. Vitovec je odkimal: "Moje oči in moja ušesa mi ne lažijo. Ti zagovarjaš Ostrovharja, ker si se iznevere meni!"

"Jaz iznevere!" je strmel oni. "Kako je vzdihnila?"

"Kako pravico imaš? Jaz bi se smel jeziti, jaz, ko me dolžis tak podlosti!"

"No, no," se je rogal Vitovec. "Nisi li tudi ti nazdravljil bodočemu poveljniku, Ostrovharju?"

"Torej otdot ta spor in srd!" je strmel Jošt in začel pričevati, kako je naznamnila kneginja Ostrovharju, da ga postavi za poveljnika, kadar bode povisan Vitovec.

"Kako povisan?" je vprašal ta, ne da bi ga pogledal. "Na vislice?"

"Kako?" se je čudil oni. "To je pač znano vsemu svetu, da te vzame in prestrasil kakor kido, ki se zaleti, da bi preskočil širok rov, a mu ob robu upadel sreč. Prigovarjal si je iznova, da se doseže namen tudi po drugem putu, a vendar ni prav verjet sam sebi. Iz hudihi misli ga je zbudila mlada ženski se ga je oklenila z rokami.

Vitovec pa mu je kazal pisma, katera je bila pisala kneginja cesarju in v katerih je z najhujšimi besedami obsojala Vitovčeve postopanje.

"Neslišano!" je mrmral Jošt. "Prevarjeni smo vsi!"

"Vsi ali pa ne vti," je dostavil Vitovec; oni pa se je začel potegovati za Ostrovharja, da ne pozna zvajače, da je gotovo tudi prevarjen, če kneginja res slepi Vitova.

"To se pokaže jutri," je dejal. "Ti prideš na obed?"

Bistro ga je pogledal Vitovec v oči; a Jošt ni trenil. Nasmejal se je in vzkliknil:

"Za Boga, kakšen si! Meni tudi ne zaupaš!"

"Jaz prideš vsekakor," je zatrdiril Vitovec in se obrnil. Novi dvomi so ga začeli mučiti. Morebiti je pa vendar pokriven občilost Ostrovharja. A zakaj bi ta skrival, kar mu je bila zaupala kneginja? Zakaj je skrival gostil častnike? Toda, če je res zarotnik, zakaj ga ni umoril, ko se je ponujala prilika? Oh, kdo bi razmotral to zmešnjavo! In Jošt ali je odkritosrečen? Oh, neznošno stanje, ko meni človek, da ga obdajajo sami sovražniki! Zdelo se je Vitovca, da je boljša nagla smrt od takega življenja, in nepotrežljivo je čakal drugega dne, ki bode rešili mučno zastavo."

"Jaz prideš vsekakor," je zatrdiril Vitovec in se obrnil. Novi dvomi so ga začeli mučiti. Morebiti je pa vendar pokriven občilost Ostrovharja. A zakaj bi ta skrival, kar mu je bila zaupala kneginja? Zakaj je skrival gostil častnike? Toda, če je res zarotnik, zakaj ga ni umoril, ko se je ponujala prilika? Oh, kdo bi razmotral to zmešnjavo! In Jošt ali je odkritosrečen? Oh, neznošno stanje, ko meni človek, da ga obdajajo sami sovražniki! Zdelo se je Vitovca, da je boljša nagla smrt od takega življenja, in nepotrežljivo je čakal drugega dne, ki bode rešili mučno zastavo."

Takisto težko ga je pa čakal tudi Ostrovhar. V zavesti svoje nedolžnosti je bil neizrečeno hud na Vitovca. Vedno mu je sililo v glavo, koliko dobrega da je že izkazal temu nevrednemu človeku; saj se je vedno boril zvestvo na njegovi strani, in Vitovčevi sovražniki so bili tudi njegovih; da, pustil je nevesto, ko se je bil Vitovec sprl z Lambergari. Pripravila mu je pred oči dražestna podoba mladenke, ki se je vsa srčna imenovala njegova. On pa je bil s trdo roko razdrsl sladke nadre — zaradi prijatelje Vitovca. Davno bi bil že nastal v taboru poboj, da ni miril v pogovarjal stari prijatel Jošt. Zagotovil je Ostrovharju, da mu bode sam pomagal kaznit Vitovca, ako ta ne spozna in ne občaluje krivice; a treba je, da se pokaže prej vzrok in povod žalostnemu sporu. In ko je zvedel vzroke Jošt, je hitel k Ostrovharju. Ta pa je strmel, ko je poslušal, kaj da je pisala kneginja cesarju.

"To ni možno, ni možno," je mrmral sam pri sebi. "Ona je blaga in ni pisača tega. Zlobni kovarniki nas slepe vse."

Da ni bilo že pozno zvečer, bi bil sam nad kneginjo; a tolažilo ga je,

da se kmalu razvije klobčič zvijač in goljufji.

Ko je odzvono po celjskih cerkvah poldne, so se zbirali veljaki, posvetni in duhovni, dvorniki

Slovensko Katoliško
Marije
(S. C. M. B. Society of
Ustanovljeno 15. avgusta 1909
PITTSTBURGH,

Samostojno Pod. Društvo
Vnebovzete
(St. Mary's Assumption)
Organizirano 2. aprila 1910
PENNSYLVANIA

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: FRANK ROGINA, 36-48 St., Pittsburgh, Pa.
Podpredsednik: MATH. MAGLESICH, 3440 Ligonier St., Pittsburgh, Pa.
Tajnik: JOSEPH L. BAHORICH, 5148 Dresden Way, Pittsburgh, Pa.
Zapisnikar: GAŠPER BERKOPEC, 4927 Plum Alley, Pittsburgh, Pa.
Slagajnik: JOHN BALKOVEC, 5145 Carnegie St., Pittsburgh, Pa.

NADZORNJI ODBOR:

Joseph Pavlakovich, 54 Low Road, Sharpsburg, Pa.
John Šutej, 5113 Carnegie St., Pittsburgh, Pa.
Frank Mihelich, 4808 Blackberry Alley, Pittsburgh, Pa.

POROTNI ODBOR:

Joseph Jantz, 4502 Butler St., Pittsburgh, Pa.
Frank Trempus, 4628 Hatfield St., Pittsburgh, Pa.
Anton Zunich, 1037 Peralto St., N. S. Pittsburgh, Pa.

Bolnički obiskovalec: WILLIAM TOMEK, 4811 Butler St., Pittsburgh, Pa.
Društveno Glasilo je: "AMERIKANSKI SLOVENEC", Joliet, Ill.

Vsa pisma in denarne zadeve se naj pošiljajo na tajnika. Vse pritožbe pa I. porotnika.

Rojak! Pristopajte v to društvo, katerega cilj je: Pomagati onemoglim. Večja družba — Boljša podpora.

Društveno Geslo: "V slogi je moč."

LJUDSKA BANKA

Vložite svoj denar na obresti v največjo in najmočnejšo banko v Jolietu

Hranilnica

Vlade Zd. Držav,
Poštne Hranilnice
in Države Illinois.

Nad 12,000 najboljših ljudi v Jolietu ima tu vložen denar. Pod vladno kontrolo.

3% obresti od vlog. Začnite vlogo z \$1.
First National Bank

PREMOŽENJE NAD \$4,500,000.00

SLAVNOZNANI

SLOVENSKI POP
proti žeji - najbolje sredstvo.

Cim več ga piješ tembolj se ti priljubi.

Poleg tega izdelujemo še mnogo drugih sladkih piča za krepčilo.

BELO PIVO

To so naši domači čisti pridelki, koje izdeluje domača tvrdka.

Joliet Slovenic Bottling Co.

913 N. Scott St.

Joliet, Ill.

Telefoni Chi. 2275 N. W. 480, ob nedeljah N. W. 344

Mestna Hranilnica Ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

NAJVEČJA SLOVENSKA HRANILNICA!

Koncem leta 1915 je imela vlog K 48,500,000.
Rezervnega zaklada K 1,330,000.

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

4½ %

brez odbitka. Hranilnica je PUPILARNO VARNA in stoji pod kontrolo c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5½ odstotkov, izven Kranjske pa proti 5½ odstotkov obrestim in proti najmanj trečet odstotkov odpeljevanju na dolg.

PEGAM IN LAMBERGAR.

(Nadaljevanje s 6. strani.)

ne morem pogrešati nikdar njegovega modrega sveta. Njega imenujem za svojega maršala!"

"Živio maršal Vitovec!" je zavila družba celjske gospode in obsula s kozarci v rokah Vitovca, ki se je zanimalo smejalo. Ostrovhar pa je glede na kneginjo in si grizel ustni. Nič ni razumel, kam mu je pripovedoval Jošt, ki je živahno mahal z rokami. Zdelen se mu je vse kakor težke sanje, in nehoti se je ponavljal besede, ki jih je bila govorila kneginja; tako je bil poparan, da dolgo ni mogel zbrati misli. Ko pa se je poleg šuma in je Vitovec v kratkih besedah naznani, da ne sprejme nove časti, se je zavedel tudi Leon. Kri mu je zagnala v lice jasna zavest, da je preslepljen, prevarjen, zlorabiljen. Mučen molik je nastal po dvorani. Zmagovito je merila kneginja Vitovca od vrha do tal, gostje pa so vstajali in jo obstopali.

"Milostna kneginja," se oglasti Ostrovhar, in glas se mu je tresel, "jaz ne sprejem poveljništa." Kneginja je prebledele; na prejšnji odgovor je bila pripravljena, na tega ne. "To so malovredne spletke! Idimo, Ostrovhar!" je zakričal Jošt in izvrnil kozarec po mizi.

"Nesramnost! Vrzite jih vun!" je vpila mučica okrog kneginje, in dvigale so se pesti proti Vitovcu, ki se je nasmihal, in proti Ostrovharju, ki je mirno stal, roke križen na prsih, in bolj začuden ko jezen zrl v razburjeni gospodu. Kneginja pa je bila hitro uredila svoje misli.

"Kot vladarica," je dejala krepko in ponosno, "imenujem za poveljnika svoje vojske komornika barona Vajdo." Obniala se je, da odide; Vitovec pa je postopil za njo in zakljal:

"Vojska je moja; njej ukazujem le jaz!"

"Vi ste moj sluga," je odgovorila ona ostro, mu stopila nasproti in udarila z nogo ob tla.

"Nikdar!" je kričal Vitovec in hotel iz dyoran in Jošt za njim, ki je vleklo Ostrovharja. Urno je odprl poveljnik vrata, a odskočil še urneje; na proti so mu štrlela sveta kopija, in za njim je pritisnila četa oborožencev, druga pa je vstopila skozi stranske duri z baronom Vajdo na čelu. Jošt je tekkel k oknu, da bi se tod rešil; a zagledal je pod seboj stražnike, ki so branili izhode. Prednje je stopil baron Vajda z golim mečem. "V imenu kneginje," je dejal, "vdajte se!" Upor bi bil zaman, ko niso bili niti oboroženi. A dasi so slutili vsi, da jim gre za glavo, so pretresle besede le Joštu. Vitovec se ni zmenil več za tako malenkost; Ostrovharju pa so temnile duševni obzor mučene misli in burna čutvsta. Očitati si je usodno lahkovosten proti zvitki kneginji, usodno skrivanje proti Vitovcu. Zmočen je bil ves, in popoloma ga je bila zapustila prijedna odločnost. Kakor topotuen se je dal odvesti s tovarisvom v tesno stanico, v katero je svetil zimski dan visoko odzgoraj skozi majhno, trdno omreženo okno. Sedel je za težko, sirovo zbito mizo, podprt si glavo s komolcem in premišljeval čudno naključje. Da so bile med kneginjo in Vitovcem strune takoj napete, tega on ni bil slutil, saj je vendar vse govorilo o bližnji svabti. A Vitovec je moral to vendar vedeti. Spominjal se je, da mu Vitovec, kadar ga je vprašal o tej zadevi, nicesar ni povedal naravnost, da je sploš nerad govoril o tem. Prikrival mu je tisti spor in zapeljal njega na krivo pot; sam pa je zabolil še bolj, ko je po svoje tolmačil dvoumne besede kneginje Katarine. A naj je ravnala kakorkoli, ni li bila primorana, da se brani in slepi in vara nasprotnike do usodne prilike?

Vitovec pa je hodil z Joštom počasi po sobi sentertja.

"Sedaj smo izteknili, kar smo iskali," je dejal Jošt po dolgem molčanju.

"Ali se bojijo umreti?" ga je vprašal Vitovec in ga pogledal postrani.

"Ne; ampak jezi mi, da moram na tačin iti s tega sveta, ko sem zanimal toliko lepih prililk."

Vitovec je komaj poslušal; spominil se je, kako je bil pokrivem obdolžil Ostrovharja, in žal mu je bilo. Stopil je k staremu prijatelju, položil mu roko na ramo in ga vprašal, če je hudnanj. Kakor da bi se prebudil iz sanja, ga je pogledal Ostrovhar in si pomislijal.

"Za Boga," je vzliknil Jošt, "spravita se brž, dokler še utegneta!" in zgrabil je roko, ki se je obotavljala, in jo položil v Vitovčovo.

"Jaz sem te razčilil hudo," je dejal Vitovec. Oni je prikalil molče. Videlo se je, da je zamrlo staro prijateljstvo. Vitovec je zopet nastopil poječi, in Ostrovhar se zoper zamislil. Naij bi bil Vitovec odkritosrečen si je dejal, vse bi se bilo razvilo drugače. A tudi bi ne bila zašla oba tako daleč, če ne bi on sam bil tako skriven.

Skrivnosti razdirajo prijateljstva. Toda njemu je bila prepovedala govoriti kneginja, ki je res prekanila Vitovca in premotila njega. Ravnala je premeteno, lepo ne. A sedaj, ko je stopila z eno nogo, mora stopiti tudi drugo. To se mu je zdelo tako natančno, da se je ozrl, če ni že vstopil

rabelj. Misel na smrt pa ga je pomirila popolno. Vstal je in podal Vitovčovo roko.

"Glej, Vitovec," je dejal, "ti meni nisi nič povedal, da si sprt s kneginjo, in jaz nisem povedal tebi, da je bila meni namenila poveljništvu. A jaz sem misli, da jemlje tebe v zakon. Tako smo goljufali drug drugega, in zdaj smo goljufani. Kneginja bi bila jako kdaj kneginja in si grizel ustni. Nič ni razumel, kam mu je pripovedoval Jošt, ki je živahno mahal z rokami. Zdelen se mu je vse kakor težke sanje, in nehoti se je ponavljajal besede, ki jih je bila govorila kneginja; tako je bil poparan, da dolgo ni mogel zbrati misli. Ko pa se je poleg šuma in je Vitovec v kratkih besedah naznani, da ne sprejme nove časti, se je zavedel tudi Leon. Kri mu je zagnala v lice jasna zavest, da je preslepljen, prevarjen, zlorabiljen. Mučen molik je nastal po dvorani. Zmagovito je merila kneginja Vitovca od vrha do tal, gostje pa so vstajali in jo obstopali.

"Milostna kneginja," se oglasti Ostrovhar, in glas se mu je tresel, "jaz ne sprejem poveljništa."

Pred gradom pa je nadlegoval nova poveljnica barona Vajdo, ki se je odpravil v Vitovčev tabor, tajnik Lenart in ga rotolil, da naj storii, kar mu je bil svetoval on.

"Nemara pa slepi ona sebe najbolj, ko meni da je preslepla mene," je dejal Vitovec hladnotravn.

"Moji vojaki vedo sami, kaj jem je storil."

Pred gradom pa je nadlegoval nova poveljnica barona Vajdo, ki se je premisilej, kaj storiti. Sklenil je, da se odtegne v takem slučaju; saj mu je že nekako presevala vojna sploh. Trenzo je bilo mišljeno izdati tovarishev.

"To je moj brat," je dejal Ostrovhar in skočil pokoncu. Na njem je šel na izatorje Vitovec in zunaj sta pozdravljala oba gornjegrajskega opata.

"Kako prihajaš ti sem?" se je čudil brat.

"Jaz? Naravnost iz samostana."

"Ali ni več obkoljen?"

"Nič več. Včeraj ga je vzel Lambergar."

"Kako je to možno!" je vzkliknil Vitovec, ki je dobro razumeval pogled, ki ga je uprl vanj Ostrovhar. "Taka trdnjava! tako preskrbljena!"

"To mi je še uganka," je dejal oni. "A da smo bili prodani, to je gotovo. Toda, kar je, to je; in, gospod Vitovec, dosedaj sem jaz Vas poslušal, sedaj da poslušajte Vi mene." Sedel je castitljivi mož v njih sredu, in ko se je bil sponinjal najvažnejših dogodkov po smrti rajnega grofa, je opozoril na čudno nesrečo, ki jih med vedenjem načrtno izpostavlja.

"Toda je še uganka," je dejal oni. "A da smo bili prodani, to je gotovo. Toda, kar je, to je; in, gospod Vitovec, dosedaj sem jaz Vas poslušal, sedaj da poslušajte Vi mene." Sedel je castitljivi mož v njih sredu, in ko se je bil sponinjal najvažnejših dogodkov po smrti rajnega grofa, je opozoril na čudno nesrečo, ki jih med vedenjem načrtno izpostavlja.

"Toda je še uganka," je dejal oni. "A da smo bili prodani, to je gotovo. Toda, kar je, to je; in, gospod Vitovec, dosedaj sem jaz Vas poslušal, sedaj da poslušajte Vi mene." Sedel je castitljivi mož v njih sredu, in ko se je bil sponinjal najvažnejših dogodkov po smrti rajnega grofa, je opozoril na čudno nesrečo, ki jih med vedenjem načrtno izpostavlja.

"Toda je še uganka," je dejal oni. "A da smo bili prodani, to je gotovo. Toda, kar je, to je; in, gospod Vitovec, dosedaj sem jaz Vas poslušal, sedaj da poslušajte Vi mene." Sedel je castitljivi mož v njih sredu, in ko se je bil sponinjal najvažnejših dogodkov po smrti rajnega grofa, je opozoril na čudno nesrečo, ki jih med vedenjem načrtno izpostavlja.

"Toda je še uganka," je dejal oni. "A da smo bili prodani, to je gotovo. Toda, kar je, to je; in, gospod Vitovec, dosedaj sem jaz Vas poslušal, sedaj da poslušajte Vi mene." Sedel je castitljivi mož v njih sredu, in ko se je bil sponinjal najvažnejših dogodkov po smrti rajnega grofa, je opozoril na čudno nesrečo, ki jih med vedenjem načrtno izpostavlja.

"Toda je še uganka," je dejal oni. "A da smo bili prodani, to je gotovo. Toda, kar je, to je; in, gospod Vitovec, dosedaj sem jaz Vas poslušal, sedaj da poslušajte Vi mene." Sedel je castitljivi mož v njih sredu, in ko se je bil sponinjal najvažnejših dogodkov po smrti rajnega grofa, je opozoril na čudno nesrečo, ki jih med vedenjem načrtno izpostavlja.

"Toda je še uganka," je dejal oni. "A da smo bili prodani, to je gotovo. Toda, kar je, to je; in, gospod Vitovec, dosedaj sem jaz Vas poslušal, sedaj da poslušajte Vi mene." Sedel je castitljivi mož v njih sredu, in ko se je bil sponinjal najvažnejših dogodkov po smrti rajnega grofa, je opozoril na čudno nesrečo, ki jih med vedenjem načrtno izpostavlja.

"Toda je še uganka," je dejal oni. "A da smo bili prodani, to je gotovo. Toda, kar je, to je; in, gospod Vitovec, dosedaj sem jaz Vas poslušal, sedaj da poslušajte Vi mene." Sedel je castitljivi mož v njih sredu, in ko se je bil sponinjal najvažnejših dogodkov po smrti rajnega grofa, je opozoril na čudno nesrečo, ki jih med vedenjem načrtno izpostavlja.

"Toda je še uganka," je dejal oni. "A da smo bili prodani, to je gotovo. Toda, kar je, to je; in, gospod Vitovec, dosedaj sem jaz Vas poslušal, sedaj da poslušajte Vi mene." Sedel je castitljivi mož v njih sredu, in ko se je bil sponinjal najvažnejših dogodkov po smrti rajnega grofa, je opozoril na čudno nesrečo, ki jih med vedenjem načrtno izpostavlja.

"Toda je še uganka," je dejal oni. "A da smo bili prodani, to je gotovo. Toda, kar je, to je; in, gospod Vitovec, dosedaj sem jaz Vas poslušal, sedaj da poslušajte Vi mene." Sedel je castitljivi mož v njih sredu, in ko se je bil sponinjal najvažnejših dogodkov po smrti rajnega grofa, je opozoril na čudno

DVOBOJ.

Rusko spisal N. Telešov.

Bilo je zjutraj zarana. Vladimir Borisovič Kladunov, viki, šele dva in dvajset letni mladi mož, se popolnoma mladinski postave, krasnega lica, kodrastih svetlih las, opravljen v vojaško oficirsko uniformo, gologlas in brez plastičnosti je stal kraj gozda na zasneženih tleh in gledal svojega nasprotnika, brkastega oficirja z rdečim obličjem, ki je ravnokar meril nanj s samokremom v odaljenosti trideset korakov.

Roke prekrizane na prsih, držeč svoj samokres v desnici je Kladunov docevalo mimo pričakoval strelo; lahki nasmeh, izraz poguma, se je poigraval na njegovem nekoliko bledem licu. Nevarnost, ki mu je grozila, in neprimerena spremnost njegovega nasprotnika, napeta pozornost obeh sekundantov, ki sta molče stala ob strani, in možnost bližnje smrti je dajala temu trenutku znacaj nečesa strašnega, skrivnostnega, obenem tudi slavnostnega.

Strel je počil. Vsi so se stresli, Kladunov je zakril z rokama, s ezgurdil na kolena in padel vznak. S prestreljeno glavo je ležal na snegu. Njegov obraz, lasje in sneg, kjer je ležal, so bili rdeči od krvi. Sekundanta sta ga prijela v vzdušnici, zdravnik je konstatiral smrt in čast je bila rešena.

Preostalo je samo še naznaniti to, kar

se je dogodilo, polkovniku in obvestiti kolikor mogoče obzirno mater, ki bo

sedaj sama na svetu, kajti ubili so ji

edinega otroka, njen zaklad, njen cvet

in njen radost — — Prej ni nihče

na to pomisli, zdaj pa so se vsi spojnili. Vsi so poznali in ljubili to ljubezni gospod in so se zavedali, da jo je treba počasi pripraviti na strašno novico. Izbrali so za to poročnika Golubenko.

Pelagija Petrovna je bila pravkar

vstala in je kuhalila čaj za zajutrek, ko

je vstopila Golubenko, potrit in zmehšan, v sobo.

"Ravno prav prideš za čaj, Ivan

Ivanovič," je zaklicala ljubezni in

stopila proti gostu. "Prišli ste go-to-

vo k Vladimiru?"

Golubenko ni vedel, kaj bi dejal.

"Ne, ne, same tako — — sem se

tukaj ustavil."

"Toda Vlado še spi. Mu morate

pač odpustiti. Včeraj je skoro celo

noč hodil po sobi in zato ga nisem vz-

budila, saj je tako in tako danes praz-

nik? Mu imate morda kaj sporočiti?"

"Ne, ne, jaz sem — —"

"Saj ga lahko vzbudim."

"Ne, ne, nikar se ne trudite."

Pelagija Petrovna pa se ni dala vz-

držati in je šla buditi sina. Golubenko

je hodil po sobi gori in dol, ves razburjen mahajo z rokami in nevede, ka-

ko bi začel. Odločilni trenutek je bil

tu, toda on je bil ves zmešan in preklinjal

je usodo, ki ga je zapletla v to ža-

lostno zadovo.

"Pa naj še kdo kaj zaupa tej vrto-

glavi mladosti!" je dejala Pelagija z

mladinskim nasmehom, ko se je vrnila k

gostu. "Tu kuham čaj in si na vse

načine prizadevam, da se ne bi kam za-

dela in da ga ne bi tako prebudila, a

on, Bog vedi, kje je. No vseeno, vse-

dite se, prosim, Ivan Ivanovič, in iz-

pite čašo čaja. Saj vas že tako dolgo

ni bilo pri nas. Misliš sem, da ste
nas že popolnoma pozabili."

In smehljaje je nadaljevala z glasom, ki se je tresel od radosti: "In vi
neste, koliko novic je zadnji čas pri
nas. Saj vam je gotovo Vlado že vse
povedal. Morda sta se že vse domeni-
la... Včeraj, ko je tako dolgo hodil po
sobi, je brez dvoma zopet misli na
svojo Heleno. Zmriro je tako ž njim;
kadar tako hodi po noči, vem, da odide
zjutraj zarana k nji. Oh, Ivan Ivanovič,
samto so prosim Boga, da bi mi
dal na stare dni doživeti še to radost.
Jaz sem stara ženska in nicesar ne po-
trebujem; edino hrepeneje moje je, da
bi Vladimira in Heleno videla zdru-
žena, druguge nimam, česar bi prisola
dobrotnega Boga. Tako bi bila po-
mirjena, tako srečna! Moj Vlado je
vsa moja srca in vse bi rada dala, sa-
mo da bi bil srečen!"

Starla gospa je bila ginjena in si je
brisala solze, ki so ji pritekle iz oči.

"Morda se spominjate," je nadaljevala,
"da se ta stvar dolgo ni hotela
posrečiti — — kar naenkrat sta pri-
šla nekaj navskriž — — pokazale so se
denarne težkoče — ker vam, mladim
oficirjem, ne puste, da bi se ženili brez
kavcije (določena sveta denarja) — a
sedaj je to vse v redu; pet tisoč sem
zbrala, kolikor je potrebno, tako da
zdaj ni njeni zvezi nič na poti. In
Helenica mi je poslala pisemce, takoj
ljubo pisemce, da mi je srce razveseli — —"

Tu je vzela Pelagija Petrovna pismo
iz predalčka in ga pokazala Golubenkemu
nato pa ga je zopet spravila.
"Tako ljubka, dobra deklica."

Golubenko pa je sedel kakor na
jerjavici. Hotel ji je seči v besedo,
hotel ji je povedati, da je zdaj vsega
tega konec, da je Vlado ubit, da so
prazne njene nade, toda vendar je poslušal
njeno priporočovanje in kadar
je pogledal njeno ljubo, staro obličje,
je čutil, kako se mu stiska grlo.

"Toda kaj pa je danes z vami?" je
vprašala končno starica. "Kako vendar
izgledate?"

Golubenko je hotel odgovoriti: "Ka-
booste še več v izgledalu, ko vam po-
vem, kar vam imam povedati!" Toda
namesto da bi kaj reklo, se je obrnil
in začel vihati svoje brčice.

Pelagija Petrovna tega ni zapazila
in je nadaljevala, potopljena v svoje
lastne misli: "Imam vam od Helenice
izporočiti pozdrav; piše, da pride en-
krat z Vladimiro — — Toda že
vidim, da ni drugače, kakor da vam
moram pokazati to pisemce. Poglejte,
kako ljubo pisemce!" In Pelagija Pe-
trovna je zopet odprla predal in vela
pisemo venjak; verno je vzela pismo iz
kuverte in ga položila preden. Golubenko
je postal v obraz čezdaj bolj teman in je hotel ist potisniti proč,

toda Pelagija Petrovna je bila začela
že brati: "Draga Pelagija! O da bi
kmalu prišel dan, ko mi Vas ne bo
treba več tako imenovati, ampak ko
Vas bom po pravici imenovala svojo
drago, ljubljeno mater! S hrepene-
njem čakam tistega dne in upam, da
je vse to že tako blizu, tako silno bli-
zu, da Vas že zdaj ne morem imenovati
drugače, kakor svojo mater — —"

Pelagija Petrovna je nehalha čitati in
je pogledala Golubenga s solzanimi očmi.

"Kaj pravite k temu, Ivan Ivanovič?"
ga je vprašala; toda ko je videla, da se
mu ustne tresejo in da ima solzne oči,
je vstala, položila mu treščo roko na
glavo, poljubila ga lahko na celo in
zašeptala: "Zahvaljujem se Vam,

Ivan Ivanovič" — vsa ganjena — "ve-
dno sem bila prepričana, da si vidya z
Vladom nista samo priatelja, ampak
se ljubita kakor brata — — Odipu-
stite mi — — toda jaz sem tako neiz-
merno srečna!"

Solze so ji kanile iz oči in Golubenko
je bil tako ganjen, da je prijet nje-
no koščeno, mrzlo roko in jo polju-
bil. Solze so ga dušile, tako da ni
mogel izpovestiti ne ene besede, to-
da v tem izlivu materinega srca je ču-
ljal strašno očitanje, tako strašno, da bi
morda sam ležal s prestreljeno glavo na
bojišču, kakor da bi moral poslušati to
hvalo s svojim priateljstvu in bratov-
ski ljubezni. Kaj poreča pa Pelagija

Petrovna čez pol ure, ko izve popolno
resnico, kako ga bo pa takrat imeno-
vala? Da je on, najboljši njegov pri-
atelj, molče gledal in mirno stal, ko
je bilo smrtonosno orožje namerjeno
na Vladimirja? Toda on je to storil
— in sedaj sedi tu ta "priatelj in brat"
molči in nima niti toliko poguma, da
opraviči svojo krivdo.

Bil je ves zmešan, zaničeval je v
tem trenutku samega sebe, toda besede
ne mogel izpovestiti. Njegova
duša je bila kakor raztrgana na dvoje;
tako neizrečeno bolne so bile njegove
misli. A čas je hitel... Spoznal je to,
toda čim jasnejše je to spoznal, tem
manj moči je čutil v sebi, da bi Pelagija
Petrovna razdržala na dvoje;

tako neizrečeno bolne so bile njegove
misli. A čas je hitel... Spoznal je to,
toda čim jasnejše je to spoznal, tem
manj moči je čutil v sebi, da bi Pelagija
Petrovna razdržala na dvoje;

tako neizrečeno bolne so bile njegove
misli. A čas je hitel... Spoznal je to,

toda čim jasnejše je to spoznal, tem
manj moči je čutil v sebi, da bi Pelagija
Petrovna razdržala na dvoje;

tako neizrečeno bolne so bile njegove
misli. A čas je hitel... Spoznal je to,

toda čim jasnejše je to spoznal, tem
manj moči je čutil v sebi, da bi Pelagija
Petrovna razdržala na dvoje;

tako neizrečeno bolne so bile njegove
misli. A čas je hitel... Spoznal je to,

toda čim jasnejše je to spoznal, tem
manj moči je čutil v sebi, da bi Pelagija
Petrovna razdržala na dvoje;

tako neizrečeno bolne so bile njegove
misli. A čas je hitel... Spoznal je to,

toda čim jasnejše je to spoznal, tem
manj moči je čutil v sebi, da bi Pelagija
Petrovna razdržala na dvoje;

tako neizrečeno bolne so bile njegove
misli. A čas je hitel... Spoznal je to,

toda čim jasnejše je to spoznal, tem
manj moči je čutil v sebi, da bi Pelagija
Petrovna razdržala na dvoje;

tako neizrečeno bolne so bile njegove
misli. A čas je hitel... Spoznal je to,

toda čim jasnejše je to spoznal, tem
manj moči je čutil v sebi, da bi Pelagija
Petrovna razdržala na dvoje;

tako neizrečeno bolne so bile njegove
misli. A čas je hitel... Spoznal je to,

toda čim jasnejše je to spoznal, tem
manj moči je čutil v sebi, da bi Pelagija
Petrovna razdržala na dvoje;

tako neizrečeno bolne so bile njegove
misli. A čas je hitel... Spoznal je to,

toda čim jasnejše je to spoznal, tem
manj moči je čutil v sebi, da bi Pelagija
Petrovna razdržala na dvoje;

tako neizrečeno bolne so bile njegove
misli. A čas je hitel... Spoznal je to,

toda čim jasnejše je to spoznal, tem
manj moči je čutil v sebi, da bi Pelagija
Petrovna razdržala na dvoje;

tako neizrečeno bolne so bile njegove
misli. A čas je hitel... Spoznal je to,

toda čim jasnejše je to spoznal, tem
manj moči je čutil v sebi, da bi Pelagija
Petrovna razdržala na dvoje;

tako neizrečeno bolne so bile njegove
misli. A čas je hitel... Spoznal je to,

toda čim jasnejše je to spoznal, tem
manj moči je čutil v sebi, da bi Pelagija
Petrovna razdržala na dvoje;

tako neizrečeno bolne so bile njegove
misli. A čas je hitel... Spoznal je to,

toda čim jasnejše je to spoznal, tem
manj moči je čutil v sebi, da bi Pelagija
Petrovna razdržala na dvoje;

tako neizrečeno bolne so bile njegove
misli. A čas je hitel... Spoznal je to,

toda čim jasnejše je to spoznal, tem
manj moči je čutil v sebi, da bi Pelagija
Petrovna razdržala na dvoje;

tako neizrečeno bolne so bile njegove
misli. A čas je hitel... Spoznal je to,

toda čim jasnejše je to spoznal, tem
manj moči je čutil v sebi, da bi Pelagija
Petrovna razdržala na dvoje;

tako neizrečeno bolne so bile njegove
misli. A čas je hitel... Spoznal je to,

toda čim jasnejše je to spoznal, tem
manj moči je čutil v sebi, da bi Pelagija
Petrovna razdržala na dvoje;

tako neizrečeno bolne so bile njegove
misli. A čas je hitel... Spoznal je to,

toda čim jasnejše je to spoznal, tem
manj moči je čutil v sebi, da bi Pelagija
Petrovna razdržala na dvoje;

tako neizrečeno bolne so bile njegove
misli. A čas je hitel... Spoznal je to,

toda čim jasnejše je to spoznal, tem
manj moči je čutil v sebi, da bi Pelagija
Petrovna razdržala na dvoje;

tako neizrečeno bolne so bile njegove
misli. A čas je hitel... Spoznal je to,

toda čim jasnejše je to spoznal, tem
manj moči je čutil v sebi, da bi Pelagija
Petrovna razdržala na dvoje;